

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:
BENEDEK MIHÁLY alezredes

Segédszerkesztő:
Dr. BÁNYAI LÁSZLÓ százados

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest,
II., Fő-utca 71. Telefon: 153-079

Előfizetési ára:
Egész évre 24 pengő, félévre 12 pengő.
Postatakarékpénztári csekk száma: 25.342.

Megjelenik:
minden hónap 1-én
és 15-én.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.
Amen.*

A katonai rendészet szolgálatában.

Szolgálati utasításunk katonai rendészeti vonatkozásban fontos kötelességet ró az őrsőkre és a járőrökre, amikor rájuk bizza azt, hogy a helyőrségeken kívül a tiszti rendfokozatban nem álló katonai egyéneket öltözködés és magatartás, valamint csapattestüktől való távollétük igazolt volta tekintetében ellenőrizzék. Másszóval annyit jelent ez, hogy az őrskörletben a csendőr felelős a katonai rend és fegyelem megóvásáért.

A testület katonai szervezettségéből folyik, hogy a csendőrnek közbiztonsági feladatai mellett a katonára háruló kötelességeket is teljesítenie kell s ezek között a legszebbet és legfontosabbat is: a fegyelem feletti őrködést. Ennek a feladatnak csak kiválóan képzett, vörbeli katona tud megfelelni, aki tudja, hogy mit jelent a fegyelem a nemzet életében és ismeri azokat a módokat, melyekkel a fegyelmet nemcsak fenntartani, hanem fokozni és szilárdítani is lehet.

A csendőr tisztában van ezzel, nevelése és hivatástudata biztosíték arra, hogy nemcsak rendőri közegként, hanem mint a fegyelmet fenntartó katona is betöltse szerepét s ezzel értékben kifejezhetetlen szolgálatot tegyen a hazának. Háborús időkben rá kell mutatni erre, nem azért, hogy hivatkozzunk vele, hanem, hogy kötelességeink fontosságára és kettősségére: a közbiztonsági mellett a katonaira minden bajtárs felfigyeljen.

A csendőrnek ez a kettős kötelessége szorosan kiegészíti egymást, a kettő teszi azt az egyet, melylyel az ország nyugalmát és biztonságát szolgálja. Egyiket sem hanyagolhatja el anélkül, hogy a másik kárát ne vallja. Csak addig jó a közbiztonság, míg szilárd a fegyelem és fordítva. Egyikből folyik a másik. Vérrrel és ősi területek elvesztésével megfizetett tanulság erre 1918, amikor a megbomlott fegyelem felborította a közbiztonságot és magával rántotta az országot, úgyszólván a megsemmisülésbe.

Ez a szegyénteljes, szomorú korszak egyszersmindenkorra megszabadított a hályogtól, most már tisztán látunk és tudjuk, hogy mit jelent a fegyelem szilárdan tartása és mit az elhanyagolása.

Amikor erős súly nehezedik az egyénre és nemzetre, minden a lélek erején fordul meg. Ezért kerekednek felül a történelem viharain az erősebb lelkű népek s ezért boldogul minden helyzetben a fegyelmezettebb ember. Aki ura az eszének és testének, az ura az életének is, aki fegyelmezi a testét, az a lelkét is kézben tartja. Régen tudott igazság a test és lélek egymásra hatása. Egyik befolyásolja a másikat, egyikkel meg lehet acélozni, vagy meg lehet mételyezni a másikat. A test fegyelmezése a lélek tornája is s amilyen keménnyé edzük a testet, rendszerint olyanná válik a lélek is. A járásban, a karok mozgatásában, a test és fej tartásában, a tisztelgésben, a szembenézésben benne van az egész lélek, az egész ember. Ha hanyatlík ez a külső ember, követi a belső is s ha eltűrjük ezt a hanyatlást, következik a pusztulás. Így érthetjük meg a fegyelmező gyakorlatok fontosságát is s a feszes tisztelgés és a szabályos öltözködés jelentőségét és megkövetelését. Ezeket keresztül férközünk a lélekhez s ezekkel együtt acélozzuk, vagy puhítjuk. Mindez rávilágít a csendőr katonai rendészeti tennivalóira is, mert ami katonai rendetlenséget és szabálytalanságot portyázó útjain, a vasútállomásokon és vasúton utaztában megszüntet, annyit szilárdít a helyzeten, ami pongyolaságot viszont elnéz, annyival maga is hozzájárul a fegyelem lazulásához.

Háborús időkben az emberek hajlamosak elhanyagolni a csupán formaságnak tartott külsőségeket, melyek jelentőségét amúgyis sokan nem értik meg. A szaporodó gondok és nehézségek mellett háttérbe szorulnak ezek a kérdések s amikor a legnagyobb szükség lenne a szilárd alapra, — mert állandóan súlyosbodik a teher, — éppen akkor áll be a bomlás. Ebből a fordított arányból könnyen megállapítható a következmény. Mi láttuk már egyszer, a trianoni katasztrófa idején...

Ezeket kell a csendőrnek kiolvasnia a Szut. 88. paragrafusából, hogy szilárdan tartsa az őrskörletben a katonai rendet és fegyelmet. De mindez nem elég, ha nem ragad mindenkit magával az ő ragyogó példája. Csak így lehet ő az őrskörletben a megtartó erő.

A falvak ellen irányuló légitámadás célja, a légitámadás fegyverei.

Írta: PAP I. OTTÓ őrnagy.

Néhány közlemény keretében ismertetem azokat a tudnivalókat, melyek a falu légmentességével kapcsolatosak s amelyek a csendőrt is közelről érdeklik.

Bizonyára kiterjeszkedem olyan részekre is, melyek a csendőr előtt már ismeretesek, de ennek az anyagnak időnkénti felrészítése és több oldalról megvilágítása hasznos és szükséges.

A békeévekben gyakran elhangzott ama felfogással szemben, hogy az ellenséges légitámadások keresett céljait képező ipari, kereskedelmi, szellemi, az ország és a hadsereg szempontjából egyéb nagyjelentőségű erőközpontoktól távolabb eső, általában mezőgazdasági jellegű községekben légitámadással számolni nem kell, intő példák legyenek a Németország és Olaszország községei, sőt kisebb települései ellen is végrehajtott légitámadások.

Vajjon mi indíthatja a támadót arra, hogy a keresett céloktól néha igen távol eső falvak ellen indítson légitámadást?

Az ellenséges repülőgépeket — a bombázókat — a saját vadászgépeink és a légvédelmi tüzérség igyekeznek elűzni, illetőleg leküzdeni. Ilyenformán megghiusulhat a repülő-támadás és a repülőhad visszafordulásra kényszerülhet anélkül, hogy bombáit a kitűzött célra ledobhatta volna.

A repülőhad — előbbieket tekintetbe véve — bombarakományát ott ejti le, ahol éppen tudja: kevésbé védett ipartelepekre, közlekedési góccokra, kisebb városokra vagy falvakra. A gépek ugyanis a bombarakomány jelentékeny terhe nélkül gyorsabbak és fordulékonyabbak lesznek, miáltal könnyebben ki tudják vonni magukat az üldöző vadászrepülőök hatása alól. Ezenfelül a bombákkal terhelt repülőgép nehezen is tud az otthoni repülőtereken leszállni.

Már csak ezeket is tekintetbe véve, a falu számíthat légitámadásokra. De ettől eltekintve is, számolni kell azzal, hogy az ellenséges repülőök kis romboló-, gyújtó-, esetleg gázbombákat falvakra ejtenek csak azért, hogy zavart és kárt okozzanak. Vakrémületet főleg azáltal okozhatnak, ha néhány gázbombát ejtenek az ilyen támadásokkal nem számító falvakra. Kárt pedig — úgy anyagot, mint erőlcst — gyújtóbombák szórásával. Áll ez különösen nyáron, nagy szárazság idején, amikor csak egy-egy gyújtóbomba is a falu nagy részét elpusztíthatja, vagy erdő ellen alkalmazva, súlyos erdőtüzeket okozhat. Aratás előtt, alatt, sőt után, gyújtóbombák a termést is elpusztíthatják. Ilyen hatások nemcsak hogy megfosztják a falu népét hajlékától és kenyertől, de a város és a hadsereg élelmezését is megakaszthatják, ami a légitámadások egyik legfontosabb célja.

Mindezeknél fogva meg kell állapítani, hogy a hadviselő felek kiterjeszthetik légitevénytésüket a falvak területére is. A támadások célja elsősorban a rémületkeltés, másodsorban a mezőgazdasági termelés zavarása.

A „k. u. k. Gendarmerie“-től a m. kir. csendőrségig*...

Honnan a nagy tekintély és megbecsülés, amelylyel a magyar társadalom övezi a csendőr alakját? Hogy egyetlen karhatalmi szerv sem mérkőzhetik a csendőr népszerűségével és tekintélyével?

Az ország első csendőré, vitéz Faragho Gábor altábornagyot, a magyar királyi csendőrség felügyelőjét kerestük fel, hogy tőle — mint legilletékesebbtől — kérjünk néhány szót a magyar csendőrörről.

Az ország első csendőre megjelenésében nagyon emlékeztet Gömbös Gyulára, akihez egyébként barátság és az együtt töltött katonai évek sok szép emléke fűzte.

Katonás, határozott a hangja. A világ egyik legkényesebb diplomáciai állomásán, Moszkvában kitűnően érvényesültek katona-diplomata tulajdonságai is.

Eppen most novemberben mult egy éve, hogy vitéz Faragho Gábor elfoglalta a csendőrség felügyelőjének székét. Ő maga mosolyogva hárítja el a „jubileumi szereplést“, de nem tiltakozik, amikor meghallja, hogy a szívéhez nőtt karhatalmi szervezetről, a legendás kakastollasokról kívánunk egy cikk keretében megemlékezni.

— Ha ennek az interjúnak az a célja, hogy megismertesse a közvéleménnyel a magyar csendőrséget, mint karhatalmi szervezet — mondja vitéz Faragho Gábor — akkor mulhatatlanul meg kell emlékeznünk a küzdelmekkel és nehézségekkel telt korszakról is, amelyben a csendőrség megalakításának gondolata megfogalmazott.

— A magyar királyi csendőrség a honvédséghez hasonlóan számtalan kálvárián ment keresztül, amíg kiharcolta a császári és királyi karhatalomtól való függetlenségét és teljesen nemzeti alapon való újjászervezését.

— Közvetlenül a szabadságharc leveretése után jelent meg a császári patens, amely a Lombardiában és Dél-Tirolban már 1815-től működő osztrák csendőrségen kívül az osztrák-magyar monarchia többi részében is elrendelte katonailag szervezett csendőrség felállítását. Tizenhat „császári és királyi csendőrezred“-et terveztek, melyből hat csendőrezred a magyar korona országainak területén állomásozott. Ezek szolgálati nyelve és szelleme is német volt.

A kiegyezés megkötésekor, 1867-ben a cs. és kir. csendőrezredeket Magyarországon felszaltták és a közbiztonsági szolgálat ellátását ismét a megyei közigazgatás közegeire, a pandúrokra bízták. Csupán az Erdélyben és a Horvát-Szlavonországban lévő csendőrezredeket hagyták meg „országos csendőrpáncsnokság“ elnevezéssel. Az erdélyi laktanyákon „Kaiserliche, Königliche Gendarmerie“ felírású táblák voltak.

* Megjelent a Képes Vasárnap 1944. I. 4-1 számában.

A falvak elleni légitámadások alkalmával a már említett romboló-, gyújtó- és gázbombák jöhetnek tekintetbe.

A rombolóbombákkal végrehajtott támadások részletcélja oly építmények elrombolása, melyek az anyagi kártól eltekintve, egyes területek, sőt az állam életének és ezzel együtt a hadrakelt sereg küzdőerejének megbénítását vonhatja maga után. Villany-, gáz-, vízművek, élmezési központok, közlekedési gócek, hadiipartelep, anyagtárolók, szállító- és utánszállítóeszközök, nemkülönben a katonai (földi és légi) erőkhöz és alapjaikban okozott károk szinte pótolhatatlanok lehetnek. A felsorolt célok leghatásosabban rombolóbombákkal semmisíthetők meg, mert gyújtóbombák által okozható tűzzel szemben kevésbé érzékenyek, gázbiztonságukat tekintve pedig, harcázzal szemben is érzéketlenek.

A bombák testét szivar-, henger-, torpedó- vagy körtealakú acélköpeny övezi.

A rombolóbombának olyan töltete van, melynek ereje alkalmas arra, hogy az acélköpenyt szét tépve, egyrészt az így keletkezett acélrepeszeket bizonyos körzeten belül szétrepítse, másrészt pedig lökő- és szívóhatásával a körülötte több száz méteren belül lévő építményeket szétrombolja. Sűrűn beépített területeken a bombák hatása természetesen nagyobb, mert a lökőerő a távolság növekedésével a hatását rohamosan veszti. A rombolóbomba vagy a felcsapódás pillanatában robban, vagy a robbanás késleltetésével csak bizonyos idő múlva, másodpercek, percek, órák, esetleg csak napok múlva. Súly szerint könnyű (50 kg-ig), közepes (50—

150 kg-ig), nehéz (150—500 kg-ig), végül legnehezebb (500—3000 kg-ig) rombolóbombákat ismerünk.

A repülőgépekről leszárt gyújtóbombák és gyújtóeszközök közvetlen célja a megtámadott területen sok tüzfészket létesíteni. E célból a támadó repülőgépek az aránylag olcsó és könnyű gyújtóbombák és egyéb gyújtóeszközök tömegét (sok tízezetet) szórják a megtámadott területre.

A gyújtóbomba becsapódási helyén, vagy pedig a kevésbé ellentálló réteget (pl. tetőzetet) átütve, a legközelebbi ellentálló felületen robbanva, egy kb. 2000—3000 hőfokú tüzfészket idéz elő, melynek szikrái 2—3 méteren belül minden könnyen gyúló anyagot gyújtanak, a tüzfészkek közvetlen közelében pedig még nehezen gyúló anyagokat is (pl. simára gyalult keményfát áttüzesítenek, sőt vékonyabb fémtárgyakat elolvasztanak).

Házaknál a gyújtóbomba rendszeren átüti a tetőzetet és a padlason gyújt, vagy a padlás födémén is áthatol és magában az épületben fejti ki gyújtó hatását.

A padlás — ha nem tűzbiztos — bő gyulékony anyagot kínál a szertefolyó tűznek: nemcsak a limlom és a padlásteret elválasztó falécezés, hanem a tetőzet fagerendázata is igen hálás gyulékony anyag, sőt a padlásfödém fagerendázata is jó tápláléka a tűznek.

A lakóház területén se szeri, se száma a gyulékony anyagoknak, melyek a tűz tovaterjedését elősegítik.

Száraz növényzet, erdők, fakerítések, faépületek, köépületek faajtói és zsugáteres ablakai stb. is mind jó tápláléka a gyújtóbombának.

— 1871 január 30-án foglalkozott először a magyar parlament a csendőrség kérdésével. Az emlékeztető ülésen Somsich Pál volt az elnök. Ezen az ülésen követelték a németnyelvű csendőrség megszüntetését, mint olyant, mely sérti az erdélyi törvényhatóságok autonómiáját. Hangoztatták, hogy az erdélyi csendőrség intézménye ellentmond Erdély és Magyarország egységének is. Ekkor vetették fel a magyar csendőrség megszervezésének gondolatát is.

— Ezek a vágyak részben teljesedésbe mentek, mert 1876 március 17-én királyi kézirat jött le, mely elrendelte, hogy az erdélyi és horvát-szlavon csendőrség váljon ki a hadügyminisztérium kötelekéből és a magyar honvédelmi minisztérium hatásköré alá kerüljön. A német szolgálati nyelv ezzel természetesen megszűnt.

— Ez az időpont jelzi a csendőrség gondolkodásának megváltoztatását, nemzetivé válását és kezdetét annak a fejlődésnek, melynek útján a mai fokig eljutott. Pontosan követhetjük a nemzeti érzés megizmosodásának útját — folytatja Faragho altábornagy. 1880 november 20-án Tisza Kálmán miniszterelnök és belügyminiszter törvényjavaslatot terjeszt be a „közbiztonsági szolgálat szervezéséről” és kéri a törvényhozás elhatározását, hogy az egész országban felállítsák a csendőrséget.

— A javaslat magyar nemzeti szempontból kétségtelenül nagyjelentőségű volt, hiszen ismeretes, mennyi gáncs és nehézség állta útját akkor a legparányibb újításnak, amely a közös hadseregbeli konstitúciókon kívánt változtatást eszközölni. A

magyar kormányzat törekvéseit ilyenkor még külön megnehezítette az a sokszor egészségtelen túlzásokba menő ellenzéki harc, amely nem egyszer lényegtelen külsőségek kiverkedésével veszélyeztetette magát a lényegét. Az akkori országgyűlés — különösen Thaly Kálmán, a nagy kuruc — például amellet kardoskodott, hogy a csendőrséget magyar nemzeti ruhába öltöztessék. Tisza Kálmán ekkor igen helyesen megvédte a csendőrök ruháját, mondván, hogy „nemzeti színű” ruhába mégsem volna tanácsos őket öltöztetni, mert hiszen a célszerűség a fontos. Az uniformisnak olyannak kell lennie, mely a természetől, erdtől, vetéstől, gyeptől kevésbé üt el, mint a piros nadrág — mondotta Tisza a Ház többségének helyeslése közben. Maradt tehát egyelőre a fekete-sárga kardbojt és a kétfejű sas éppen úgy, mint a közös hadsereg tisztjeinél, de ezzel szemben bekerült törvénytárunkba az 1881:III. törvénycikk, vagyis a csendőrség felállításáról szóló törvény, amely megvetette az alapját a mai magyar királyi csendőrségnek. Még abban az évben, február 14-én I. Ferenc József szentesítette a törvényjavaslatot és ezt a napot 1933 óta mint „csendőrnapot” ünnepli meg a magyar csendőrség.

— Ez volna vázlatos képe a magyar királyi csendőrség multjának — mondja Faragho altábornagy — ami viszont a csendőrség mai feladatait és célkitűzéseit illeti. arra a csendőrség jelszava adja meg a határozott választ: „Híven, becsülettel, vitézül”.

Kornitzer Béla.

A gyújtóbombákat, előbb leirt hatásuknál fogva (átütőképesség és tűzokozás), elsősorban a beépített területek ellen alkalmazzák.

A jelenleg használatban lévő gyújtóbombák általában kétfélék. Az egyik gyújtóanyaga szilárd halmazállapotú (általában elektron és termit), a másikat folyékony gyújtóanyaggal, — rendszerint valamilyen foszforos keverékkel, vagy oldattal — töltik.

A leghasználatosabb gyújtóbombák: az angol gyújtóhasáb és a 15 kg-os foszforos, gyújtófolyadékkal töltött bomba.

Az angol gyújtóhasáb: kb. 50 cm hosszú, 5 cm vastag, hatszögletű, ceruzaalakú, szürkészinű, alul több piros csikkal megjelölt elektrontest (magnézium és alumíniumötvözet). Gyújtóanyaga termit (vasoxid és alumíniumreszelék keveréke). Súlya 1.7 kg. A gyújtóhasáb felső harmadát bádoggal burkolja. A bomba feje acélból készült, egyrészt a kedvező súlypontelosztás, másrészt az átütőképesség fokozása céljából.

A gyújtóhasáb több (2—3) földem átütésére alkalmas, ezért nemcsak a padlástérben, hanem alsóbb helyiségekben is kifejti hatását.

A gyújtóhasáboknak egy részét a gyújtóanyagon kívül robbanótöltettel is szerelik azért, hogy ezzel az oltást megnehezítve, a lakosságot a bomba megközelítésétől elriasszák. A robbanótöltet az acélfejen van elhelyezve és a becsapódást követő 4—5 perc múlva feltétlenül robban. A már teljesen szétolvadt bomba veszélytelen. Minthogy nem tudható, hogy melyik gyújtóhasáb van robbanótöltettel ellátva, ezért minden gyújtóhasábot csak fedezék (kémény, tetőgerenda, kályha stb.) mögött szabad megközelíteni s a robbanás bekövetkeztéig (illetve az első 5 percben, vagy a bomba teljes szétolvadásáig) igen óvatosan kell eljárni.

A 15 kg-os foszforos gyújtófolyadékkal töltött bomba a legnagyobb gyújtóhatású és az ú. n. gyújtóhasáb után a legnagyobb mennyiségben alkalmazott gyújtófegyver.

A nagy magasságból ledobott bomba több földem átütésére képes. Kb. 15 kg súlyú gyújtótöltete egyrészt benzintől, nyersgumiból és foszforból álló, kb. 4 kg súlyú, szürkészinű kocsonyás-ragacsos anyag, másrészt kb. 1 kg súlyú, sárgászöld, higfolyós foszforból, kénből és foszfortrioxidból álló oldat, mely a levegővel érintkezve, azonnal meggyullad. A gyújtóanyagot a löportöltet erős sugár alakjában löki ki a bombatestből; a kilövelt folyadék és a kocsonyás gyújtóanyag falakra, mennyezetre, bútorra, stb. odatapad és azonnal lángrobbanva, hevesen ég.

Figyelemmel arra, hogy a bomba működése már a fedélhéjazat vagy a padlástföldem átütése után azonnal megindul, a bomba az összes közbeeső épületrészekben szétlővel gyújtóanyagát.

Minthogy a 15 kg-os gyújtófolyadékkal töltött bomba gyújtóanyaga tekintélyes mennyiségű foszfort is tartalmaz, az oltásnál gázálarcot kell használni. Ennek hiányában az orr- és szájnylás elé kötött nedves kendővel kell védekezni. Figyelni kell arra is, hogy foszforrészeszkék a bőrre vagy ruházatra ne kerüljenek.

Míg a gyújtóbombák — előbbiek szerint — a gyújtóhatáson felül nagy átütőerővel, sőt robbanóhatással is rendelkeznek, addig az *egyéb gyújtóeszközök* fogalma alá helyezett gyújtófegyvereknél

nem fontos sem az átütőerő, sem pedig a robbanóhatás, hanem kizárólag a gyújtóhatás. Ilyenek a gyújtólapok, a gyújtócsövek és a gyújtótartályok.

A gyújtóeszközök igen előnyösen alkalmazhatók főleg mezőgazdasági jellegű vidékek ellen, mert száraz, könnyen gyuló tárgyak és anyagok (szalma, száraz füves avar, száraz állapotban levő fenyőtűk, szalmával, náddal, zsindegyel, különösen pedig kátránypapírral fedett tetőzetek) a gyújtóanyagok lángjától könnyen tüzet fognak.

A *gyújtólapok* szögletes alakú és különböző nagyságú (5×5, 2.5×8, 10×10, 15×20 cm.) celluloid (vagy egyéb könnyen gyuló) lapocskákból állanak, melyek különböző színűek lehetnek (fekete, zöld, szürkés, fehér, stb.). Súlyuk 5—20 gramm. A lapok közepén át vannak lyukasztva. A lyuk általában 1—2 cm. átmérőjű és egy többször ráncolt szövetéksávval van bevonva. A szövetéksávot mindkét végén az általánosan használt iratfűző kapcsolathoz hasonló fémkapcsok erősítik a celluloidlaphoz. A szövetéksáv alatt kb. fillér nagyságú fehér foszfordarab van elhelyezve.

Az előbbiekhez hasonlóak azok a *gyújtólapok* is, melyek rendszerint két darab, egyenkint 10×10 cm. nagyságú celluloid lapból állnak, a két lap között pedig kb. 8 mm vastag kaucsukszerű anyagból álló töltés van elhelyezve. Ez utóbbi gyújtólapok mindkét oldalán egy-egy foszforral átitatott vattacsomó van fémkapcsokkal a laphoz erősítve. E lapok súlya 50—60 gramm.

A *gyújtócsövek* elvben teljesen hasonlóan működő, de elütő alakú gyújtóanyagokat tartalmaznak. Ilyenek például az általában 1 cm. hosszú, 1.3 cm. vastag celluloid csövek, amelyek 0.5 cm. átmérőjű belsejében fehér foszfort tartalmaznak.

A gyújtólapokat és gyújtócsöveket a repülőgépek általában vízzel telt tartályokban szállítják. Egy-egy tartály 1000—1200 gyújtólapot vagy gyújtócsövet foglal magába.

A nagy hatósugarú bombázógépek egyidejűleg 30—40 ilyen tartályt szállíthatnak. A gyújtólapok vagy gyújtócsövek ledobása a víztartályok egyszerű kiöntése révén történik. A lapocskák aztán röplapok módjára szállanak le és szétszóródva, nagy területet boríthatnak be. Előfordulhat, hogy egy hold nagyságú területre 150—200 db. gyújtólap, vagy cső hull alá.

A gyújtólapok és csövek nedves állapotban érnek földet és öngyulladás következtében lobbannak lángra. Az öngyulladás feltétele a száraz meleg — legalább 16—18 C° hőmérsékletű időjárás. Nedves vagy hideg időben a foszfor egyesülése a levegő oxigénjével lassan és lángjelenség nélkül történik, ilyenkor tehát ezek a gyújtóeszközök veszélytelenek. Napsugár hatására vagy pedig olyankor, amikor a foszfor oxidálásánál bekövetkezett hővesztés elégtelen, a foszfor oxidációjánál keltkezett hő eléri a gyulladási hőfokot (60 C) és a gyújtóanyag lángra lobbannak. Ha a gyújtólapok leszórása éjjel történik, a lángrobbanás valószínűleg csak napkelte után 1—2 órával következik be.

Ha a lapok és csövek tüzet fognak, akkor kb. 25—50 cm. magas lánggal és 15—20 másodpercig égnak. A gyulladás messziről felismerhető, jellemzően fehér füst, majd azt követően vakítóan világos tüzfény teszi jól megkülönböztethetővé.

Toronyirént.

Bálint főtörm. felv.

Az angol gyujtóláda az általában ismert olajoskannához hasonló, gyujtófolyadékkal töltött szerkezet, amelynek mérete $24 \times 24 \times 42$ cm. Súlya kb. 23 kg. Gyujtótöltete azonos a 15 kg-os gyujtófolyadékkal töltött bombáéval. Kedvezőtlen alakjánál fogva födémek átütésére nem képes. Épületeknél rendszert csak a fedélhéjazatot üti át és a padlástérben ég el. Az utcára, terekre, termő földekre, erdőkre stb. lehulló gyujtóládák hatalmas, — néha falusi templomtoronymagasságú — lánggal égnék.

A gáztámadás célja: megfertőzni az élőlényeket (embert, állatot), ezeknél sérülést, esetleg halált előidézni.

Megfertőzni területet, tárgyakat, élelmiszereket, hogy az ezekkel érintkező élőlények megfertőződjenek, végül az élőlényeket gáztvédő eszközök (gázálarca, esetleg védőruha) és berendezések (óvóhelyek) használatára kényszeríteni s így azok tevékenységét térbelileg, időbelileg és erkölcsileg korlátozni, az emberek erkölcsi erejét megtörni, vakrémületet (pánikot) okozni.

A harcász nehezen felismerhető, hatáskörzete nehezen határolható, ez pedig a bizonytalanság érzését váltja ki.

A harcász alkalmazása bombavetés és permekezés útján történik.

Különböző nagyságú és súlyú, repülőgépekről ejtett gázbombák szállíthatják a harcászanyagot a megtámadott területre (dobó eljárás). A dobó eljárásához tartozik ama eljárás is, amikor harcászal

töltött nagymennyiségű üvegcséket dobnak a repülőgépek. Egy másik eljárás, amikor a harcász repülőgépen elhelyezett tartályokból, finom eső alakjában permetezik, vagy pedig egyszerűen leöntik (permetező eljárás).

A gázbomba szivar, vagy kúppal végződő henger alakú acéltartály, mely magába foglalja a harcászanyagot és annyi robbanótöltetet, mely elegendő ahhoz, hogy felnyissa a bomba falát és szükséges töménységben arányosítva elosztja a levegőben a harcászanyagot.

Gázbombáknak a rombolóbombák sajátosságát képező szilárd vagy repeszhatásuk nincsen; véres sebesülés vagy rombolás előidézésére nem alkalmasak. Robbanásukat nem kíséri a rombolóbombát jellemző éles dörrenés, hanem a bomba köpenye tompa pukkanással felnyílik.

Bombázásra általában a könnyebb (15—100 kg) gázbombák alkalmasak.

Kisebbs bombák (15—40 kg) nehezen illó (mustárgáz), a nagyobbak pedig illékonyabb (foszfén) harcászok terjesztésére alkalmasak. Az anyaország lakott területének megtámadására elsősorban a sokáig maradó hólyaghúzó harcászok (mustárgáz) hatásosak.

A falvak települési jellege, a hazánkban használatos építkezési módok, valamint a mezőgazdasági jellegű művelés miatt falvaink legérzékenyebbek a tűzveszedelmekkel szemben. Ezek az előbbieken

ismertetett, a repülők által leszórt gyújtóbombák és egyéb gyújtóeszközök (gyújtólapok, gyújtócsövek, gyújtótartályok) nyomán keletkeznek.

A falvak légoltalmának súlypontját tehát a tűzvédelem képezi, továbbá — mert figyelemmel kell lenni arra, hogy a támadások a falusi lakosság körében véres sérülésekkel vagy égési sebesülésekkel járhatnak — az elsősegélynyújtás is.

A tűzvédelem keretében a csirájában való tüzelőfajtásra helyezzük a súlyt. Figyelembe kell venni ugyanis azt, hogy egyetlen támadás nyomán is egyidejűleg talán több száz helyen fog tűz fellángolni. A falu tűzoltósága nem képes ennyi helyen egyszerre és egyidőben beavatkozni, de nem is feladata, hiszen csak kis tüzek azonnali elfojtásáról van szó. Ezért a falu beépített területét a hozzátartozó termőföldekkel és erdőkkel együtt minél több olyan légoltalmi területi egységre (lakóház, házcsoport, háztömb) osztják be, amely légoltalmi területi egységek keretében a lakók a gyújtóbombák és egyéb gyújtóeszközök csirájában keletkező tüzek elfojtására és kisebb tüzek eloltására megfelelő eszközökkel vannak felszerelve és e célra kiképezve. Ezenkívül ezekben a területi egységekben az elsősegélynyújtást is meg kell szervezni.

Egy tábori csendőr naplójából

Irla: BÁNFÖLDI GYÖRGY őrmester (Debrecen).

(6. közlemény.)

Pár hónap múlva Liza, az elfogott rádiós hírszerző, beismerte, hogy Tamarát várja, aki futárként érkezik. Sajnos azt nem tudta, hogy mikor, hol és hogyan jelenik meg. Mivel azonban más parancsa nem volt, föltételezte, hogy az ő (Liza) csoportjával csak a lerakott jelek útján veheti fel az összeköttetést.

Nem kell hangsúlyoznom, hogy Tamara elfogása igen fontos volt, mert reméltük, hogy sok hírszerzőhöz elvezet bennünket. Így is történt. Mint már említettem, megérkezése után Tamara átöltözött és a városba ment. Elindulása után sikerült rejtekhelyről észrevétlenül lefényképeznem. Bemutatom:

Járása, alakja és tekintete határozottságot és erőt árult el.

Elmondtam már Tamara elfogásának körülményeit is. Miután előbbi ténykedéseit megvilágította, rátértünk jelenlegi küldetésére. Egy személyben mint futár, összekötő, ellenőrző és irányító működött. Akkor már két hét óta járta az arcvonal mögötti területet s rádióüzeneteivel és személyes irányításával meglehetősen sok kárt okozott.

Bolyongása közben 3 napig egy partizán csoport vendége volt. Itt van a fényképük:

Tipikus partizánok ezek, így nézett ki a legtöbb.

Egyik legfontosabb feladata az volt, hogy egy ejtőernyővel ledobott és S...-hoz közel eső faluban letelepedett partizánszervezőnek fontos parancsot adjon át. Ez a férfi az orosz hadsereg tényleges tisztje és azért jött, hogy az 1943 január 12-én meginduló nagy orosz támadás idejére minél több partizánt toborozzon és jegyverezzen fel egy visszahagyott titkos lőszerraktárból. A lőszerraktár is kezünkre jutott.

Az említett partizánszervező forgalmas autóutak mellett orvlövészeket helyezett el, akik az embermagasságú bozótból magánosan haladó lovasokra, gépkocsikra és motorkerékpárosokra lövöldöztek. Az egyik ilyen orvlövész éppen az én kocsimat kapta puskavégre, de nem volt szerencséje, mert mi mindég résen voltunk és ő maradt a helyszínen...

Tamara az elfogása előtti éjjelt a szomszédságunkban lévő faluban töltötte. Éjjeltájon, amikor meghallotta az orosz bombázók közeledését, annak a háznak kéményébe, ahol szállást kapott s ahol gyanútlan orosz asszonyok és gyermekek aludtak, egy villanyzseblámpát helyezett úgy, hogy a fényt a repülő meglássa, ő pedig kifutott a faluból. Ez a fény volt a megbeszélte jel. Az eredmény nem maradt el: senki sem maradt életben. Reggel a szomszédok gyülekeztek a ház előtt. Fényképem erről a tömeglakásról készült.

Ennyi történt, amióta átjött. Most azonban rátérünk arra, hogy a hátra lévő idejét miként akarta fölhasználni. Így mondta el:

A legutolsó postájában, mely I... község déli szegélyén, a T... patak partján egy magános odvas fában volt elrejtve, azt a parancsot kapta, hogy menjen az a-i erdőbe. Az erdő sarkától 5 km-re a bozótban egy dorong-utat fog találni s azon menjen

az erdő belsejébe addig, amíg el nem éri Timosenkó volt főhadiszállását.

Az épülethez érve pihenjen meg és maradjon ott, amíg egy lányt nem lát, aki a jobb vállával egy tisztásszéli fának támaszkodik.

Timosenkó egykori főhadiszállása az erdő szélétől 8 km-re épült. Az erdő oly sűrű volt, hogy nappal a legerősebb napsütés idején is félhomály volt a fák alatt. A földön semmi növény, viszont olyan helyen, ahol ritkább volt a fa, áthatolhatatlan bozót nőtt. A lakáshoz dorongút vezetett s jaj volt annak, aki egyes helyeken az útról lelépett. Az ingovány könnyörtelenül elnyelte. A ház fából épült, de be volt tapasztva és meszelve. A közepén végig folyosó volt és ebből nyíltak a szobák. A hivatali helyiségeken kívül két szobát a hadsereg ballerínái számára rendeztek be. Köztudomású ugyanis, hogy minden magasabb orosz parancsnokságot 5–6 tagból álló, önként jelentkezők közül válogatott nőcsoport kísért.

Ez a ház most elhagyottan állt. Lakói hanyatt-homlok menekültek. Ide küldték Tamarát.

Megbízható oroszom társaságában Tamara helyett mi mentünk el. Gyönyörű napfényes reggel virradt ránk s még 8 óra sem volt, már ott állt az említett lány.

Jobb vállával egy fához támaszkodott s látszott rajta, hogy teljesen biztonságban érezte magát.

Később le is fényképeztem így. Mivel nem tudtuk, hogy mi lehet hátrattett kezeiben, a magammal vitt ügyes polgári B. egyént küldtem hozzá, aki a házhoz közelebb hívta. Elfogása után ott a helyszínen kikerdeztük. Megtudtuk, hogy Timosenkó hagyta vissza egy orosz tiszttel együtt. Neve: Zinka. A férji jelenleg nincs idehaza. Mindennap elmegy, hogy a rádión érkezett parancsot az erdő szélén lévő postánál elhelyezze. De most csak este várja vissza, mert ma egész nap bent lesz A-ban, hogy a hangulatot, forgalmat és a csapatok erejét megfigyelje.

Zinka elmondta, hogy az erdőben, egy nagy bunkerban 12 partizán tanyázik, akik hozzájuk tartoznak. Fegyverzetük 2 géppuska és 1 kis aknavető.

Zinka és a tiszt lakását átkutattuk. 3 géppisztolyt és 1 rádiót találtunk.

A délutáni órákban, miután Zinkát biztos helyre vittük, lesállást foglaltunk a falu kijáratánál, hogy megvárjuk a férfit. Amikor odaértünk, látjuk, hogy az őrség mindenkit igazoltat. Ez nem tetszett, mert tudtam, hogy a mi emberünk nem fog így erre jönni. Nemsokára egy orosz fogat jött a községből kifelé. Egy 70 év körüli ember hajtotta a lovat. Mellette ült a felesége és a derékba rakott széna tetején két lányuk.

Megállítottuk őket, mert gyanús volt, hogy ilyen sok szénát tettek ülésnek. Beszélgetés közben társam a szuronyát benyomta a széna közé és abban a pillanatban a két lány fejfelé zuhant a földre.

A mi keresett férjünk ugrott ki a széna alól.

(Folytatjuk.)

PORTYÁZÁS

Magas hegycsúcsot akart megmászni egy fiatal férfiakból álló kis csoport. Már csak méterek hiányoztak a sikerig, de megindult a lavina és el sodorta őket. Katona is volt köztük, fiatal százados

Ilyenkor az emberek véleményt mondanak osztogatják az utólagos jótanácsokat és majdnem kivétel nélkül az esemény részeseire, a nem minden napi teljesítmény megkísérlőire zúdítják második lavinaként a felelősséget, hogy a szűzfehér lavina halált ezzel a fekete másikkal még megtettezzél

Az igazság az, hogy ezek a férfiak az akarati bátorság hősi halálát halták. Az emberiség kiemekező teljesítmények és hősi próbálkozások nélkül vagy megpenészedne, vagy elkorcsosodna. Úttörő kezdeményezők nélkül megalvadna a vér az emberiség ereiben, hősök és áldozatok nélkül nincsenemcsak haladás, de nincsen egészséges élet sem. Szinte egyremegy, hogy a rendkívüli teljesítmény milyen téren és milyen céllal történik, mert nem a lényeges, hanem az akarati, a kockázatvállalás, szüntelen törekvés, hogy többet, jobbat értékes betudjon az emberek egy-egy kiváló képviselője maga erejével elérni, ami majd a tunyább átlagtömeget is előrelendíti egy-egy lépéssel. A hőselőljárnak és akkor is hősök maradnak, ha való kivédhetetlen erő elsodorja őket. Hősök ezek a csúnmászó férfiak is, mert nagyot és józan emberi melegelessel elérhető akartak elérni s hogy a természet mindennél nagyobb hatalma mégis beleszólküzdlembé, ez az ősember korától a világ végé

mindig így volt és így lesz s éppen ez az, ami az emberi akarat csodáit tiszteletreméltóvá teszi s az embert a többi előlény fölé emeli.

Puha és téves felfogás, hogy a csúcsra törekvő kis csoport meggondolatlanság áldozata lett. Mindent gondosan és pontosan kiszámítottak s ami kockázatot mégsem lehetett elkerülni, azt letették a sors kezébe, mást nem tehettek. A sors pedig ez egyszer ellenük fordult, de majd másokat még nagyobb kockázatok között is megsegít. Ebben a forgandóságban van a hősi elem.

Beszéltünk a százados apjával. Egyetlen fia volt, de a nagy, túlnagy fájdalom sem törte meg. Szó szerint adjuk vissza azt, amit mondott: — Mi lenne az emberből, ha a fiatalság elkerülné a kockázatot? Ha a fiatal férjiben nem forrna a mindig többet és nagyobbakat akarás? Igaz, ez az élet kockáztatásával jár nem egyszer, de anélkül hova, meddig jutna az ember? Én már csak szerettem a nagyon derék és egyetlen fiamat, de nem láttam volna őt szívesen a házra hajló, falmentén tapogatózó filiszterek sorában. Férfivé akartam őt nevelni, azzá lett és most már mindörökké hibátlanul az is marad, mert az emléke más fiatalokat fog vonzani, akik csak abban fognak különbözni tőle, hogy talán és adja Isten: a szerencse jobban a pártjukra áll. És ami a legfontosabb: egyszer valamelyik csak eléri a célt. Az ilyen fiatalok egyszer minden csücsöt megmászhatnak, minden téren minden gátat lecsúsznak s az ő akaratuk és lendületük sodorja magával mindig tovább a puhákat és félénkeket is. És ad elviselhető értelmet az én nagy, túlnagy fájdalomnak, és ebben én megnyugszom.

Tisztelegni kell nemcsak a fiú emléke, hanem az apa erős, tiszta lelke előtt is. Mindig voltak és mindig is lesznek ilyen lelkek s az embert minden igazi nagy bajából és válságából ők szokták megmenteni. Nélkülök már az ősembereket sorra felfalta volna az őszállat s ma a körüti paloták helyén ősmocsár tenyészne.

A tolvajnyelv olyan, mint a bogáncs. Mind a kettő dudva és mind a kettő ragad az emberre. Még a csendőrré is. A budapesti villamoson odakiáltott egyik csendőr a másikkal: — Hát te mit szájrészol Pesten? — Mellettek két ifjú összemosolygott s azt mondta az egyik: — Ezek is klassz-pofák! — Aztán így társalogtak tovább. Külön a csendőrök, külön az ifjak, mégis mintha mind a négyen az anyatejjel szívták volna magukba a tolvajnyelvet.

Diákok szájából sem ritkán hallani ilyesmit, sőt érettebb korú, egyébként műveltebbnek látszó emberektől sem. Azt hiszik, hogy aki így beszél, az már kedélyes, jólényesen okos, toldalmiklósián bátor, szóval külön ember azoknál a jámbor többieknél, akik egyszerűen magyarul beszélnek.

Hogy a fővárosi lakosság egy részénél ez így van, nem újság, de most már a csendőrök is szájrészolnak, meg klasszolnak? Megtanulnak ilyen szavakat, maguk sem tudják miért. Talán már a bodvakászonyi őrök is azt mondják a szakácsnőnek: — Hozza már a kaját, maga pitya nő! — És a tanyák között, járőrben a kaját társalogtuk egymással, amíg egy komondor is így nem kajálja a lábuk szarát és rájuk nem szégyen meg nem pipíske, hogy magyar ember magyarul beszél-

jen, vagy ha nem, akkor tanuljon németül és más értelmes nyelven beszélni.

Nem nekünk való a tolvajnyelv. Idegen világ az, ahol azt beszélnek. Figyeljük meg őket, miről beszélgetnek. Pénzről, evésről, ivásról, szórakozásról, sokszor betörésről, szóval a legközönségesebb mindennapi, úgynevezett testi jólétük feltételeiről. Soha másról, ami nem csak jóízű a gyomornak, hanem egy kicsit szép is, meg emberi is. Ezek az emberek csak azért válogatnak a jólét eszközeinek a megszerzésében, mert a törvényektől mégis csak tartanak, de ezt sem mindig. Erkölcsei korlátokat nem nagyon ismernek. Család, haza, hit, nem sok fejtörést ad nekik, legtöbbször semmit. A világ minden nagyvárosában megtalálhatóak, a pestiek pontosan olyanok, mint a londoniak s azok, mint a berliniek. Ott az igazi hazájuk, ahol minél kevesebb munkával minél jobban lehet élni, lehetőleg elkerülve minden megérőltetést és áldozatot, amit nemzetért, közösségért és más ilyen, szerintük ócska célért minden rendes embernek hozni kell.

Ne beszéljünk tolvajnyelven, mert nem csak zagyva szavakat, hanem a szavakkal együtt nem valami épületes gondolatvilágot is magunkba szívunk. A kettőt egymástól nem lehet elválasztani. A szavaknak lelkük is van. Egyiknek jó, másiknak rossz. A szájrészó-klasszoló beszédben senki se lásson ártatlan tréfálkozást. Aki sokáig csinálja, észrevétlenül megváltoznak a mozdulatai, a szokásai, megváltozik az egész érdeklődési köre, a gondolatvilága, higabb és selejtes lesz az egész egyénisége még akkor is, ha egy álló évig egy lábbon állva egymaga szájrészol akár a bugaci pusztá kellős közepén, mert a tolvajnyelvnek láthatatlan mérge van s akide az bevette magát, nem kúrálja ki nadragulyával sem, mert még annál is erősebb és komiszabb.

Arról pedig hogy a szájrészó csendőrökhöz mit szólnak a jó magyar emberek akár a pesti körúton, akár a tanyán, jobb nem beszélni.

Azt mondja a legújabb álmoskönyv: adót fizetni: kellemetlenség, adót nem fizetni: még több kellemetlenség, adóst sürgetni: gorombaságot hallasz, buk-fenc: jókedv és egészség, csókolózni: mindenképpen jó, csőrepedés: váratlan kiadás, diadalkapu alatt menni: nagy tisztesség, diszruhában járni: vigyázz magadra, egérfogót látni: ki akarnak tolni veled, éhezni: kellemetlen, erkélyen dalolni: veszekedés a szomszédokkal, fúcsant enni: költséges, de jó, feleséggel veszekedni: hiába, úgy sincs igazad, feleséget megverni: ez jobb, fürdeni szép leánnyal: élvezet, haját ételben találni: nagy méreg és pofozkodás, hangyabolyon üldögelni: idegesítő, hitelezőt látni: hideglelés, irógép: sok munka, kevés haszon, kamatot fizetni: meggondolatlanság, kolbász: hosszú életkor, lócán aludni: nyugtalanság, méz: váratlan szerelmi szerencse, pálinka: be fogsz rúgni, rumot inni: akkor is be fogsz rúgni, szerelmeskedni igen jó, tyúkszem: bosszúság, váltó: késő bánat.

Senki sem állíthatja, hogy ez a sok sületlenség mind nem igaz, ebből pedig az következik ügyebár, hogy az álmoskönyvek és jóvendőmondók mindig igazot mondanak.

Egyszerű és nem hatástalan csaletek ez hiszékeny emberek számára. Az ilyen szellemeskedő igaz-

mondások közé aztán beszurkálják a hókusz-pókuszt. Az olvasó hiszi, a könyv fogy, mint tavaszi meleg napon a hó.

Ez az álmoskönyv, amiből szemelvényeket adtunk, nemrég jelent meg nyomtatásban s bizonyára a ponyvák nagyonszokozes példányszámában. Elárasztják vele az országot s a családok estéenként okulnak belőle, mert a könyv nem minden tételében olyan szolid, ahogyan az idézett részekből gondoljuk. Vannak benne báj-mondások, kísértetek, van benne pénz és szerelem, vannak csiklandozó jóslatok, meg olyanok is, amelyekről alig akarjuk elhinni, hogy cégjelzett nyomdából kerültek elő, mert a pornográfia határán túlmentek.

A jó magyar gazda ott Pusztamérgesen felteszi este az okulárét és épül az ilyen könyvekből. Egyszerű értelmének tetszenek a kétszerkettős bölcseségek, a sikamlós részeknél jókat nevet s a gyerek alig várja, hogy reggel lopva levegye a könyvet a gerendáról és ő is elkezd épülni. Szaporítja a babonáit, aszfaltismereteit és jó kalauzt talál első lépéseihez a szerelem berkeibe.

Máglyára kellene rakni az ilyen könyveket szerzőjükkal, kiadójukkal együtt. Bornirt szellemeskedésükkel még a félművelt embereket is megfognák. A kiadónak biztos üzlet, mert a babona és malackodás kapós áru. Hogyan állíthatja így valaki, hogy a nyomtatott betű kiadását nem kell ellenőrizni? Hiszen még az ellenőrzés mellett is kicsúsznak ilyen szemét-dolgok, hát mi lenne, ha az írás és nyomtatás korlátozatlan lenne? Üzletben sok ember nem ismer semmiféle gátat s a nyomtatott betű óriási hatalmát minden lelkiismereti meggondolás nélkül felhasználja vagyonszerzésre.

Ne tőrjünk az ilyen könyveket. Elsősorban mi magunk dobjuk el, ha akadna a holmink között, aztán világosítsuk fel baráti körünket, ismerőseinket és mindenkit, akit csak tudunk. Sokezeren sokat tehetünk ezen a téren is. Csak egyetlen egyszer juttassuk a kezébe a legegyszerűbb gazdaembernek is valami jó és hasznos vagy szép könyvet, a többit már ő maga fogja keresni. A babonának legbiztosabb orvossága a felvilágosítás.

Az idézett cszízó különben rólunk sem feledkezik meg. Csendőrrel álmodni: verekedés, de a végén jól jársz. Szerintünk ez már nem nagyon valószínű. Azután arra is van kádencia, ha fahéjjal, hidróplánnal, membránnal, páncélszekrényvel, pápával, parókával, páviánnal, porszióval, rabbiival, rakétával, struccal, tevével, torpedórombolóval, töltőtollal álmodunk. Legutóbbi esetben le fogunk szokni a dohányzásról, de hát ki álmodik töltőtollal?

Egyetlen feltétlenül találó és helyes kádenciája ennek az álmoskönyvnek pedig az, hogy jövendőt mondani: vigyázz, mert becsapnak. Ezt aláírjuk. Minket nem csupnak be se jövendőmondással, se cszízóval.

A nyomozókulcsban sok ezer elfogandó neve van. Ha az elfogandók közül minden csendőr csak egyet is kézrekerít, már sokat tett a közbiztonságért.

A Kormányzó Úr Ö Főméltósága legfelsőbb elhatározásával adományozni méltóztatott: a Magyar Bronz Érdemérmét hadiszalagon Keresztes András csendőrnek (balról), a Magyar Bronz Érdemérmét Pászit Lajos lt. alhadnagynak.

Ha jól működik a B. hálózat...

(Pályázatunk anyagából.)

I.

Egy zimankós téli reggel, 1942-ben, megjelent a gutai lovasőrsön Kondás Endre* gutai földműves és panasolta, hogy előző nap estéjén kb. 22 óra tájban betért a „Szenási“-féle vendéglőbe 1 pohár bor elfogyasztása végett s ez idő alatt a vendéglő utcafelőli falának támasztott kerékpárját ismeretlen tettes ellopta. Kára 200 pengő.

Az eset nyomozására Barát László alhadnagy őrsparancsnokom Rákóczi József őrmestert és engem vezényelt ki. A helyszínen semmi nyomot nem találtunk, mert a kerékpár nyomait a vendéglőbe járó egyének összetaposták. A helyszínre tehát nem támaszkodhattunk, ezért kikérdeztük az összes számításba jöhető egyéneket, akik mindannyian alibit igazoltak előző esti tartózkodásukat illetően. A tettet tehát nem sikerült megállapítani s így a kiderítellenek száma eggyel szaporodott, amit nagyon resteltünk.

Guta község 14.000 lakosa között voltak néhányan, akik hasonló cselekményeket már a cseh időben is követtek el, ezért a B. hálózatot ilyen irányban is működésbe hoztuk.

Mivel csak pár hónappal azelőtt kerültem az őrsre, gyenge személyi ismerettel rendelkeztem, ezért egyik helyi (éjjeli) szolgálatom alkalmával az állandó éjjeli őrkötől érdeklődtem, hogy kik voltak azok, akik a cseh idő alatt is kerékpár lopásokkal foglalkoztak. A felsoroltak között volt egy Gálicz János nevű, 30 év körüli, dologkerülő is, aki atyja házából több év óta távol van és csavargó életmódot folytat. Másnap elmentem atyjához és elkértem fia fényképét.

Alighogy elcsitultak a kerékpár lopás hullámai, újabb esemény történt. Ugyanezen év telén egy késő estén, kb. 23 óra tájban megszólal a csengő s a napos csendőr kapunyitására megjelenik a laktanyában Zalai László gutai lakos és panasolja, hogy pá órával azelőtt bement az egyik fodrászüzletbe beretválkozás végett s ezalatt a kerékpárját az üzlet utcafelőli falához támasztva hagyta, ahonnan valak ellopta. Kára 220 pengő.

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

A nyomozást azonnal megejtettük, azonban eredmény nélkül. Ugyanaznap az egyik B. egyénemtől arról értesültem, hogy az éjszaka kb. 23 óra tájban az egyik sötét utcában találkozott egy alacsony termetű emberrel, aki kerékpárt tolt maga mellett, mivel a sötétben és sár miatt nem tudott vele közlekedni. Az illetőt nem tudta határozottan felismerni, de Gálicz Jánosra hasonlított. Gálicz felkutatása végett a községben a nyomozást lefolytatuk, de eredmény nélkül. Ezért a Nyé-ben köröztettük és elfogását kértük, de így sem sikerült kézrekeríteni.

Kb. május elején az egyik estén megjelent az őrsön Dani Ferenc és Seres Gábor községi mezőőr s jelentették, hogy amikor pár órával előbb a határból hazafelé tartottak, a község déli kijáratánál a Vág folyó és a Kis-Duna összefolyásánál levő összekötő vashídhöz értek, arra lettek figyelmesek, hogy valaki a hid lábánál lázasan dolgozik. Megközelítettek és akkor látták, hogy az illető Gálicz János csavargó, aki egy kerékpárról a köpeny gumikat fejtette le. Megjelenésük meglepte és futásnak akart eredni, de közrefogták. Ezért egyezkedésbe kezdett velük, hogy ha nem jelentik fel a csendőrőrsön, akkor nekik adja a kerékpárját. Ezt ők visszutasították, mire Gálicz a kerékpárját a Dunába hajította, mielőtt megakadályozhatták volna. Ezután közölték vele, hogy be fogják kísérni az őrsre, mire Gálicz látszólag engedelmessé vált, majd amikor a község széléhez értek, hirtelen megugrott és ott hagyta őket s azt kiáltotta vissza, hogy ha feljelentik, akkor bosszút fog állani.

A jelzett kerékpárját másnap a halászsokkal kifogattuk és közszemlére tettük. Pár nap múlva a komáromi rendőrkapitányságtól értesítést kaptunk, hogy a kerékpár tulajdonosa jelentkezett. A kerékpárját aznap lopták el a komáromi közpórház udvaráról, míg beteget látogatott. Sértett a kerékpárját fel is ismerte.

Gálicz után valóságos hajsza indult, az éjjeli helyi szolgálatok és lestartások mind sűrűbbek lettek, de hiába. A remény azonban nem hagyott el, mert tudtam, hogy egyszer kézrekerül a tettes, csak szörnyen resteltem, hogy már a 3. kiderítetlen kerékpárlopást könyveltük el.

Telt-múlt az idő. Elérkezett augusztus 15. Gúta község búcsúja. Ezen a napon én is helyi ügyeleti szolgálatban állottam Somogyvári Vilmos csendőrrel. Kb. 22 óra tájban a sátrak között portyázva, éppen arról beszéltünk, hogy a nagy sokaság ellenére nem történt semmi említésreméltó esemény, mire elibénk törtétt a tömegben keresztül Lenk Imre komáromi lakos, aki magából kikelve panaszkodta, hogy a sátra hátsó falának támasztott kerékpárját kb. 10 perccel azelőtt ismeretlen tettes ellopta. Kára 230 pengő.

A panasz felvétele után azonnal a kint levő másik járőrt kerestem fel, akivel közöltem a történetet, majd az ellenőrző szolgálatban megjelent Várhalmos György főtörzsrőrmesternek jelentettem, aki elrendelte azonnal a községből kivezető főbb utak lezárását, mivel az volt a gyanú, hogy a tettes valószínűleg menekülni fog a községből. Erre Somogyvári cső. járőrtársammal együtt kerékpárra ugrottunk és a község északi kijáratára tartottunk, azt remélve, hogy a tettes arra fog menekülni. Amint az egyik vendéglő előtt elhajtottunk, utánunk

kiáltott valaki, mire visszamentem. Az egyik B. egyénem közölte, hogy az utcai villanylámpa alatt pár perccel előbb Gáliczot látta elsuhanni, szinte repülve. Nyomban utána hajtottunk a jelzett irányba, majd a község szélén figyelő (les) állást foglaltunk, mivel nem tudtam, hogy melyik kivezető úton távozik. Kis idő múlva — amikor meggyőződünk, hogy arra nem jön — ismét visszamentünk a községbe, ahol minden koresmát, vendéglőt és utcát átkutattunk, de Gáliczot nem találtuk sehhol.

A kerékpárlopások még 2 esettel szaporodtak, mire véget értek.

Ugyanaz év nyarán egyik vasárnap este 23 órakor éppen a moziból jöttem ki, amikor az ajtónál várt rám egyik B. egyénem és jelentette, hogy megjött Gálicz, az egyik vendéglőben látta az ablakon keresztül, hogy a sötét mellett állva fröccsözik. Azonnal határoztam. Szem előtt tartva a Szut. idevonatkozó részét, mely szerint sürgős esetekben, amikor a késedelem veszéllyel jár és a csendőr azonnali fellépése eredményre nyújt kilátást, mindjárt láttam, hogy azonnal cselekednem kell, mert míg a távoli laktanyából visszaérek, a gyanúsítottak nyomavész. Két szembejövő éjjeli őrt magam mellé véve, a jelzett vendéglőbe siettem, de Gálicz már nem volt ott. A vendéglőt kihívtam, aki közölte, hogy Gálicz valóban ott volt s már ő is küldött értem, igyekezett is Gáliczot tartóztatni, de hiába. A Gálicz jobb pantallószerén csipesz volt, azonban a vendéglőből gyalog távozott.

A reményt fel nem adva, tovább folytattam a kutatást. Az éjjeli őroket utasítottam, hogy menjenek azokba a vendéglőkbe, melyekben Gálicz megszokott fordulni és ha ott van, — időzzenek vele ott és küldjenek utánam. Én elmentem Gálicz apjához azzal a reménnyel, hogy talán ott találom a fiát. Csalódtam. Amikor innen távoztam és a Felső Dunasor-utcából a Hosszú-utcába értem, az utca sarkán észrevettem, hogy a sötét utca túlsó oldalán egy alak közeledik felém, fejét lehajtva, zsebre dugott kezekkel. Ő engem nem vett észre, mivel nem kopogtam, majd amikor közvetlen összeértünk, megálltam és hirtelen, erélyes hangon azt kérdeztem tőle: „Hogy hívják”, mire felnézett rám és ijedt hangon azt felelte, hogy Gálicz János. Kardot rántottam és a „A törvény nevében foglyom”-mal válaszoltam, majd abban a pillanatban elkaptam a jobb karját, hátra csavartam, gyorsan leoldottam a kardszíjamat és a kezét összekötözve, a laktanyába kísértem.

A laktanyában az esetet jelentettem őrsparancsnokomnak, aki nagy örömmel másnap engem vezényelt ki a sorozatos kerékpárlopások nyomozására.

Két napi nyomozással sikerült Gálicz műveinek rekonstruálása, aki az addig kiderítetlenül maradt kerékpárlopásokat mind beismerte és sorra bemutatta, hogy a kerékpárokat, amelyekről a gumikat lefejtette, hová rejtette (kukoricásba, szénaboglyába, a Dunába stb.).

Kikérdezése során előadta, hogy a szüleitől már 6 év óta távol él s ez idő alatt, hol itt, hol ott alkalmi munkát vállalt. Dolgozni nem szeretett, ezért kerékpárlopásokra vetemedett, melyeket leginkább szülőfalujában követett el, mivel Gután ismerős volt és tudta, hogy merre lehet gyorsan menekülni. A községben csak addig maradt, amíg egy felügyelet-

Közös büszkeség.

v. Dobó g. alez. rajza.

II.

nélküli kerékpárra akadt. Inkább este lopott, amikor a népes utcán sokan jártak és nem ügyeltek rá. Az így ellopott kerékpárokat azután részben nyomban leszerelte a község szélén, a vázakat a kukoricásokba stb. rejtette, részben pedig átszökött velük Szlovákiába, ahol egy határmenti községben egy szlovák egyénnek adta el azokat. Cserébe teát, kávé, cukrot, zacharint, tűzkövet és más csempészárut kapott hasonló értékben. Ezzel ismét visszazökött magyar területre és házalással értékesítette.

Gáliczot a komáromi kir. ügyészség 3 évi dologházra ítélte.

A leírt eset mutatja, hogy milyen fontos és nélkülözhetetlen szerep vár a B. egyénekre. A gyanúsított nyomkövetését csak a jól kiépített B. hálózat tette lehetővé, ez fedte fel mindig a fölbukkanását, a községben időzését. Akármilyen rövid ideig is jelent meg valahol, mindannyiszor észlelték és jelentették.

Megbecsülhetetlen ez a segítség, amit a csendőrnek soha sem szabad szem elől tévesztenie.

Vigh Gyula
őrmester (Bátorkeszi).

1943. szeptember 13-án járőrtársammal Szurdokpüspöki községbe érkeztünk, ahol az egyik B. egyénem közölte, hogy Koczás József szurdokpüspöki lakosnál, — aki a községtől távolabb, egy tanyán szolgál mint gazdasági kocsi, — egy fényképezőgép van, mely jogtalanul jutott a birtokába.

Az értesülés után Koczás lakása felé vettük útunkat. Csak a feleségét találtuk odahaza, s így őt szólítottam fel a fényképezőgép előadására. Az asszonyt meglepte a felszólításom és minden vonakodás nélkül elővette a fényképezőgépet a szekrénye fiókjából. Előadta, hogy azt a férje hozta, amidőn a gazdaságból gyümölcsöt szállított a szurdokpüspöki vasúti megállóra. Férje szerint ismeretlen túristák hagyták a vasúti kerítésen.

Közben hazaért Koczás és előadta, hogy 1943. július egyik napján a gazdaságból gyümölcsöt vitt a szurdokpüspöki vasúti megállóra. Ott látta, hogy a vasúti őrház kerítésén egy fényképezőgép van felakasztva. (A tulajdonosa akasztotta a kerítésre, amíg jegyet váltott.) A fényképezőgépet a kerítésről le-

akasztotta és hazavitte. Azóta magánál tartotta és a benne levő filmet elhasználta. Előadta, hogy amikor a vonathoz megérkezett, 2 cserkészruhában levő embert látott, egyiküknél fényképezőgép volt.

A sértettet még nem ismertük, ezért a szurdok-püspöki vasúti megállóra mentünk, hogy kiléte után érdeklődjünk. A vasúti őr közölte velünk, hogy 1943. július 19-én dr. Bene Pál k-i lakostól ajánlott levelet kapott, melyben afelől érdeklődött, hogy a vasúti sorompón nem látott-e egy fényképezőgépet. A levélre nemleges választ adott, mert a fényképezőgépet nem látta.

Ezzel megtaláltuk a tulajdonost, ő pedig a drága fényképező gépét. Örült is neki s nem győzött eleget hálálkodni, hogy feljelentés nélkül is megkerítettük az őrház kerítésén felejtett gépét.

A jól megszervezett B. hálózatnak köszönhetjük az eredményt.

Rózsa Jenő

v. törzsőrmester (Pásztó)

KATONAI ISMERETEK

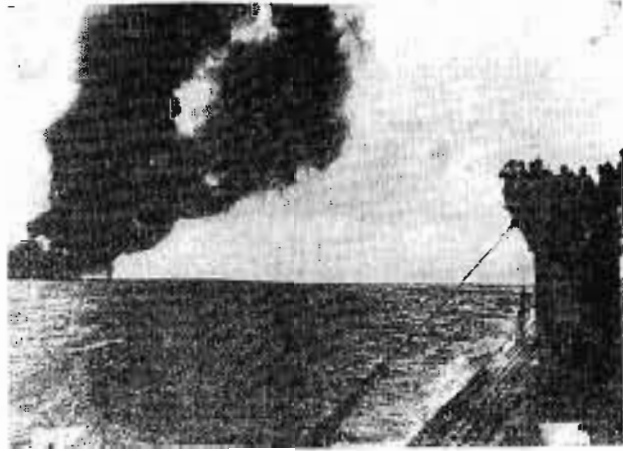
A tengeralattjáró.

Már az első világháborúban rendkívül hatásos harceszköznek bizonyult a tenger mélységéből megjelentésszerűen felbukkanó, halálos lövéseit leadó, azután villámgyorsan eltűnő és másutt újra felbukkanó tengeralattjáró. Azóta egyre tökéletesedett a tengeralattjáró.

A mostani élet-halálküzdelem a tengeren is folyik. Az Északi-tengertől az Indiai-vizekig hol itt, hol ott ad hírt a hadijelentés tengeri küzdelmekről, szinte naponta olvashatunk a tengeralattjárók harcáról. S ezeknek a tengeri harci cselekményeknek a szárazföldi hadműveletekre is jelentős kihatása van.

Az első tengeralattjárót 1770 körül egy amerikai tiszt: Bushnell készítette. Ez még egyszemélyes volt és vezetője a hajó belsejéből, kézforgatású lapáttal hajította. Fulton is készített Napoleonnak tengeralattjárót, de a császár, épúgy, mint később Anglia, elutasította. Laubeuff francia tervező tengeralattjárója 1897-ben már elektro- és olajmotor hajtású, ez az első mai értelemben vett tengeralattjáró.

A tengeralattjáró huszonöt, harminc méter hosz-

Tengeralattjáró legénysége a megtorpedózott ellenséges olajszállító hajó pusztulását figyeli.

szú, keskeny, szivaralakú hajó, színe tengerzöld, fürge harceszköz. Ha a víz hullámzik: majdnem észrevehetetlen, ha meg alámerül: a víz felületéről sem látható. Nagy ellensége a repülő, melynek feltűnik a tengeralattjáró vízalatti árnyéka. Ilyenkor kezdődik az élet-halálküzdelem. Ha a repülő bombája legalább annyira eltalálja a tengeralattjárót, hogy az nem tud a víz színére jutni, halál vár a hős fengerecskére, mert a tenger mélyéből igen körülményes a menekvés. Mire a segítség megérkezik, rendszerint már nem akad tennivalója...

A tengeralattjáró még mérnökszemmel is igen bonyolult szerkezetű berendezés. Villamos felszerelések és pontos műszerek egész légiója van ebben a vízalatti úszóerődben, melynek személyzete 20—30 főnyi válogatott legénység.

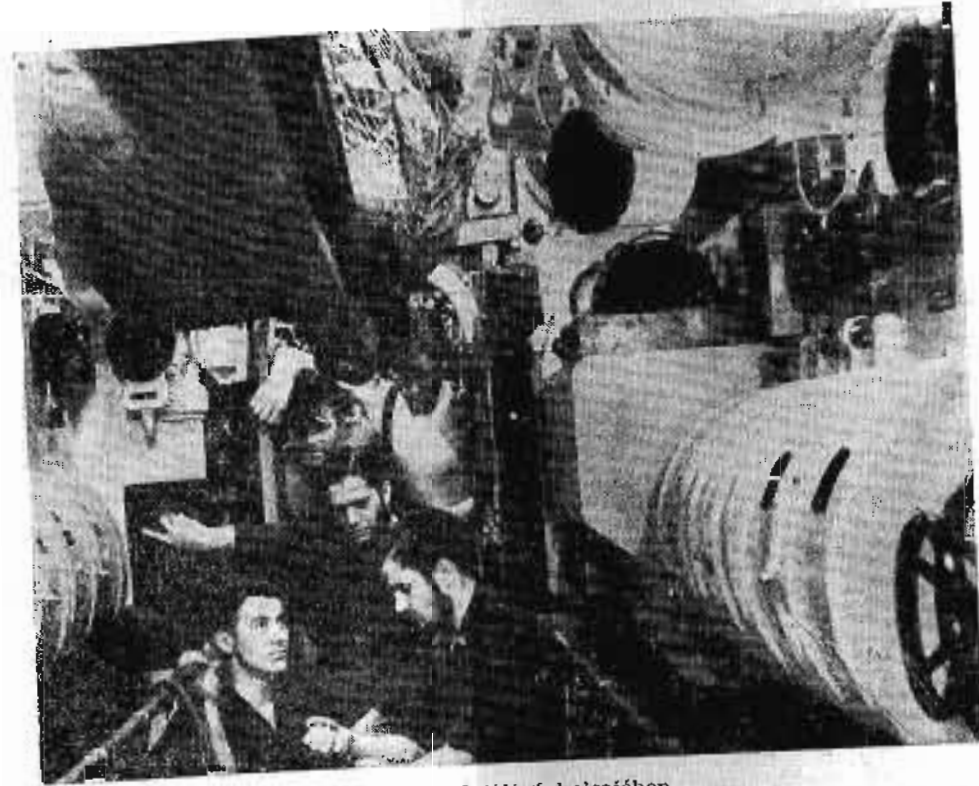
Hatalmas tartályokban hosszú hetekre való nyersolajat visz magával: ez hajtja a nyersolajmotorokat, melyekkel a víz fölött halad.

A tengeralattjáró valóságos vadász, cserkész a tenger forgalmasabb útjai közelében, hogy aztán kitartó várakozása eredményeképpen egyetlen lövéssel megsemmisítsen több ezer tonnás hajókat.

Ha felhangzik a figyelő kiáltása: — **Ellenséges hajó a láthatáron!** — a tengeralattjáró nyomban megkezd a víz alá merülését. A tengeralattjáró testében ugyanis rekeszek: cellák vannak, ajtókkal. Ha ezeket az ajtókat kinyitják: alulról betöndül a víz, felül eltávozik a levegő. A tengeralattjáró nehezebb lesz, mint a víz és hamarosan alámerül. Csak a tengeralattjáró szeme: a periszkóp marad kint. A periszkóp tükrös távcső, alig vastagabb, mint egy férfikar, behúzható, kinyomható és körbe is lehet forgatni. Függetlenül felfelé is lehet vele figyelni a levegőbe. A tengeralattjáró parancsnoka a periszkóppal figyel, ennek segítségével veszi célba az ellenséges hajót, melynek leküzdése torpedóval történik.

Egy-egy torpedóban háromszáz kiló robbanóanyag van, telifalát esetében éppen elég egy hajónak! A tengeralattjáró a víz alatt maradván, beáll abba az irányba, amerről a legkedvezőbbben megcélozhatja a hajót s azután sűrített levegővel kilövi a torpedót, amely mintegy 90 kilométeres óránkénti sebességgel halad a víz alatt és ha a hajó testébe ütközik: robban.

Kisegítő fegyverként a tengeralattjárón ágyú és légvédelmi géppuska is van. Ezeket természetesen

A tengeralattjáró belsejében.

csak a víz színe fölött használható, mint fedélzeti fegyvereket.

A tengeralattjáró nem merülhet alá tetszésszerű mélységbe. 30 méter mélyen a víz alatt már minden négyzetméternyi területre kb. 30.000 kilogramm súllyal nehezedik a víznyomás. Mélyebben ez a nyomás természetesen tovább fokozódik. 100 méter körülbelül az a határ, amelyen alul még a legkorszerűbb tengeralattjárók sem süllyedhetnek.

Tíz méteren alul a periszkóp már nem használható, helyébe a fülelő készülék lép. Ennek az elektromos szerkezetnek segítségével minden víz alatti zóna egy kilométerrel meghálható, így kellő időben lehetséges az irányváltoztatás.

A víz alatt elektromos áram hajtja a tengeralattjárót, az áramot akkumulátorok fejlesztik. Egy bizonyos időn túl nem lehet a víz alatt maradni, mert az akkumulátorok kimerülnek. Ezért újból a felszínre kell emelkedni és az akkumulátorokat fel kell tölteni. Ha a víz alatti menet teljes sebességgel történik, az akkumulátorok már órák alatt kimerülnek. A felemelkedés úgy történik, hogy a tartályokból a vizet légnyomással kipréselik, így a hajótest könnyebb lesz és felemelkedik.

A víz alatt oxigén-palackokból frissítik a levegőt, az elhasznált levegőt pedig káli-patronokkal kötik le.

A tengeralattjárók aknákat is raknak, megfigyelik és felderítik az ellenséges kikötőket és támogatják a hadihajók harcát is.

A tengeralattjárók legénysége halálmegvető bátorsággal és sok nélkülözéssel végzi veszélyes feladatát. Az ellenség vadássza, üzi őket, a megsérült tengeralattjáróból pedig ritka esetekben van menekülési lehetőség.

A szárazföld és a levegő harcosai között méltán foglalnak helyet ezek a legények, a tengerek rettenthetetlen hősei...

Támaszpontjára befutó tengeralattjáró.

Merülni kezd a tengeralattjáró.

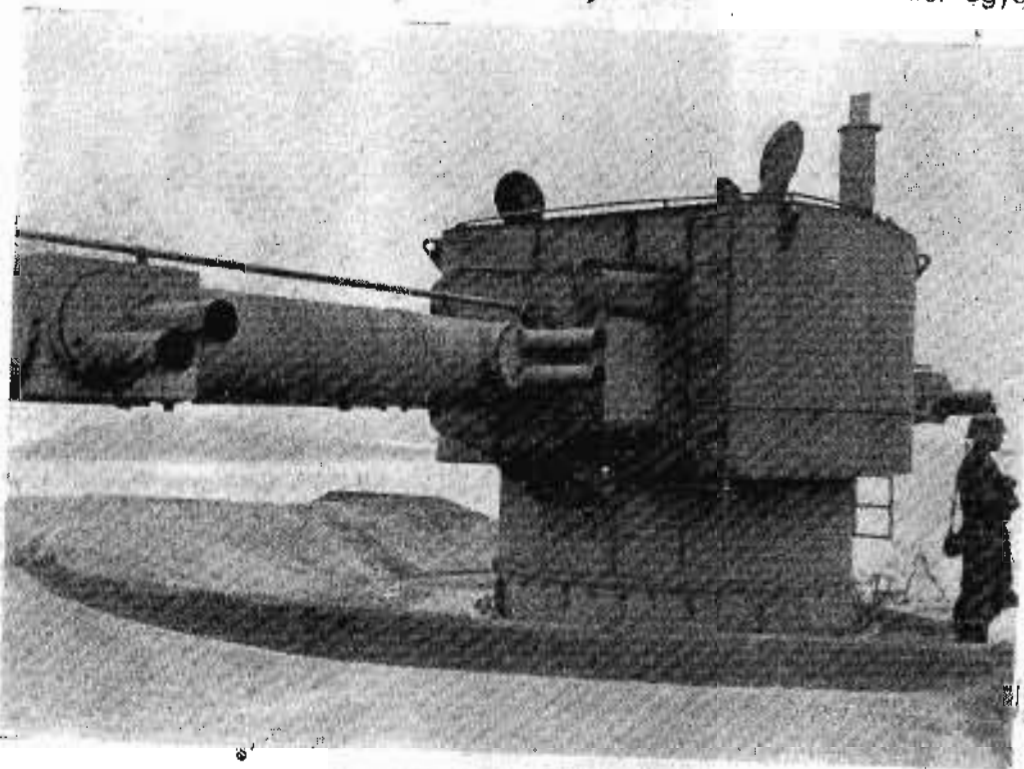
A nehéztüzérség „szeme“.

Európa nyugati partjain hatalmas lövegek védik a tengerpartot. Nagy hordtávolságukkal már messzire megnyithatják ellenséges hajók ellen a tüzet. A Csatorna partján lévő nehéz ütegek Angliát is lőhetik. Hatásuk megfigyelésére, a lövegek helyesbítésé-

legnagyobb ellenséges tűzben is biztos és aránylag zavartalan a megfigyelők munkája.

A kiüfítés.

A bolsevista tömegek támadása következtében a keleti hadszíntér egyes területei többször is gazdát

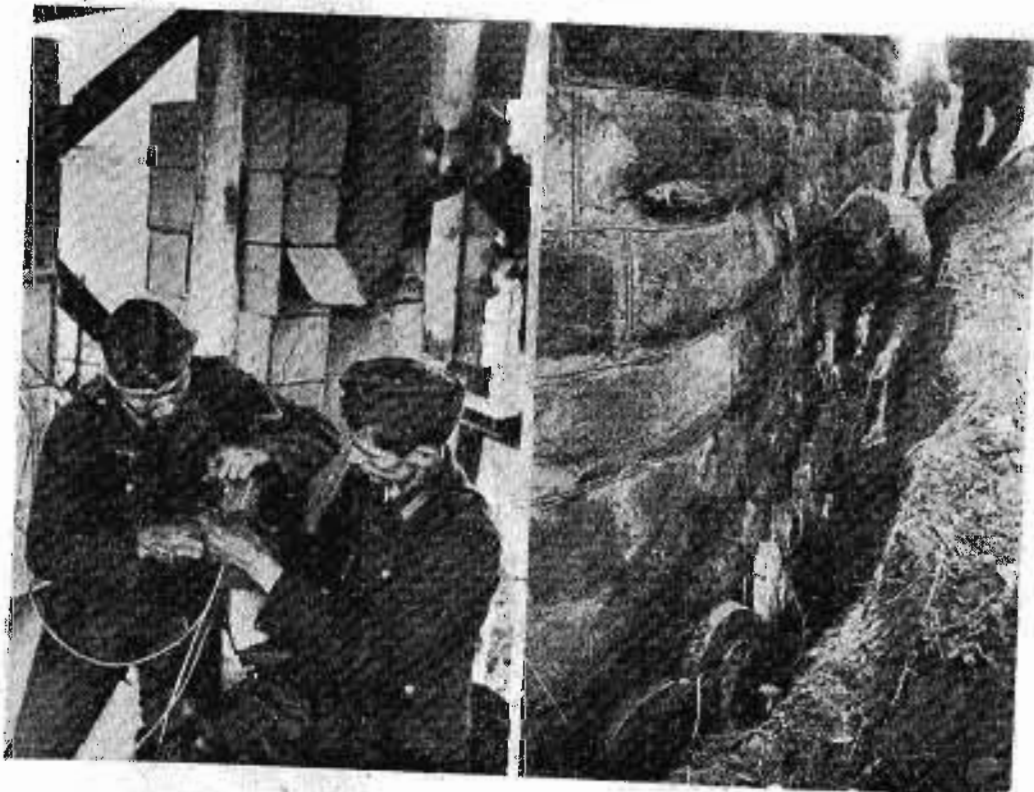

Páncélkupolába
beépített távcső
az Atlanti-falnál.

nek megállapítására s az ellenséges célok felderítésére a különböző messzelátók szolgálnak. Ezeket nyílt állásban, vagy beton „bunkerokban“ állítják fel. Egyes, különösen fontos ütegek hatalmas távcsőrendszerét páncélkupolába, forgathatóan építik be. Így a

cserélnek és szükségessé válik egyes területek kiüfítése az arcvonal megrövidítése érdekében.

A feladott területek részleteket gondos terv szerint elrombolják, hogy a terület birtoklása ne jelentsen hadműveleti előnyt.

Robbantási előkészületek.

A kiürítéskor minden szállítható hadifontosságú anyagot hátrábblékvő területre visznek. Ez vasúton, tehergépkocsi-oszlopokkal, esetleg szállító repülőgépekkel történik. Tervszerűen hátratelepeülnek a gyárak, a hadiüzemek és kórházak is. A lakosság rendszerint önként csatlakozik a visszavonuló csapatokhoz. Irányításuk erőlyes forgalomszabályozást igényel.

Amikor már csak a biztosító erők maradnak vissza, megkezdődik a robbantás. Az egyes robbantó-osztagok munkája nyomán egymásután repülnek a levegőbe a vízművek, erőközpontok, gyárak, laktanyák, hidak, középületek. Járhatatlanná teszik az utakat, felgyújtják a szállásul szolgálható épületeket. A bevonuló ellenség a porig rombolt, égő romcsökon kívül alig talál mást. A kiüfített terület birtoklása gyakran nem előnyt, hanem nehézségeket jelent.

A baloldali képen a felrobbantásra előkészített épületrészlet robbantótölteteihez vezető gyújtószinórokat központilag gyújtják meg, a jobboldali kép egy híd kőpillérének robbantáshoz való szerelését (lóláknázását) mutatja.

vitéz Tolnay Lajos
vk. százados.

Hírszerzés és kémelhárítás.

Írta: FERENCZY ÜDÜN alezredes.

(2. közlemény.)

Emlékezzünk csak az 1918. évi szomorú esztendőre! Az idegeket annyira megfeszítették a belső fronton, hogy igen sokan a mindenáron való békét óhajtották. S elhangzott nyíltan, büntetlenül az áru-lás szava is: „Igenis, mi ententebarátok vagyunk“, vagy: „Ezt a háborút elvesztettük!“

Mi lett ennek a következménye? A belső arcvonal összeroppanásának híre eljutott az ellenséges hírközpontokhoz. Látták, hogy a hír, az ideg már annyira megfeszült, hogy annak elszakításához csak egy gyenge rántás kell. Annál nagyobb számban zúdították ránk a kémeket, a propagandistákat. Az eredmény az volt, hogy a belső arcvonal háttámadta az első arcvonalban küzdő katonákat. S amit az ellenség nem tudott fegyverrel elérni, elérte a propaganda. A következményeit ismerjük!

Érthető tehát, hogy ezt az erőfényezőt fokozott mértékben környékezi meg és támadja az ellenséges hírszerzés.

4. *Katonai tereñ* a hadsereg szellemében, egységében, felszerelésében, kiképzésében, háborúra tett előkészületeiben rejlik az erő. Szándékosan hagyta a katonai kérdést a végére, mint az állami erőfényező legfontosabbikát, melynek éppen ezért legtöbb vonatkozása van a hírszerzéssel, illetve a kémelhárítással.

A hadsereget, az ütőerőt csak akkor tudjuk mozgósítani, háborúba küldeni, ha ki van képezve, ruházattal, fegyverekkel, szállítóeszközökkel ellátva. Ezeket biztosítani, tárolni kell.

Köztudomású, hogy a hadsereg esetenkénti alkalmazására tervet kell készíteni.

Ezt a tervet biztos helyeken és zár alatt őrzik. Illetéktelenek — legkevésbé az ellenséges hírszerzés megbízottjai — nem tekinthetnek bele. Ha pedig

mégis sikerülne ez, minden tervünket keresztelné az ellenség.

Minden erőforrásunk tehát védelemre szorul s ennek eredményessége döntő befolyást gyakorol a háború kimenetelére is.

Természetes tehát, hogy az államok igyekeznek egymás titkait kifürkészni. De éppúgy igyekeznek arra is, hogy más államok hírszerzőinek munkáját megakadályozzák.

A hírszerzésnek már békében meg kell indulnia s szünet nélkül működnie.

Harcszabályzatunk a felderítésnél megkülönbözteti

- a földi felderítést,
- a légi felderítést és a
- kémek útján hírszerzést.

E felderítési módzatok között lényeges különbség van. A földi felderítést járőrökkel, osztagokkal, csapatostekkel, seregtestekkel hajtjuk végre. Sokszor a harcot keressük, hogy ezáltal kényszerítsük az ellenséget színvallásra. A harc tehát nem jelent hátrányt a hírszerzésre.

Ezt a hírszerzési módot békeviszonyok között nem alkalmazhatjuk, mert a szomszéd állam területére lépés fegyveres erővel annak felségjogát sértene és komoly külpolitikai bonyodalmakra szolgáltatna okot.

A légifelderítést repülőgépekkel, léghajókkal (gömbökkal) hajtják végre. Itt is hasonló a helyzet, mint a földi felderítésnél. Ezek a légi közlekedési eszközök sem mehetnek át békében a szomszéd állam légtérébe felderítési célból. A tapasztalat szerint azonban nem egy esetben történtek már légi határsértések, szándékos eltévedések, amelyeknek felderítés volt a célja. A fényképezési technika olyan fényképezőgépeket tud már előállítani, amelyekkel nagy magasságból — ahol a gépek nemzeti ismertetőjelei sem láthatók, — a legapróbb tereprészleteket is fel lehet venni.

A földi és légi felderítés, mint a hírszerzés módja — az ismertett okokból békében nem jöhet tekintetbe. Az államok tehát békében a kémek útján hírszerzéshez folyamodnak, hogy a másik államnak, amellyel érdekellentétbe, háborúba keveredhetnek, erőfényezőibe, titkaiba betekinthesse.

A hírszerző közeg titokban végzi veszedelmes munkáját. Ha leleplezik, törvény elé kerül, s az államok szigorú büntetésekkel védekeznek ellentük.

Az 1874. évi bruxelles-i deklaráció a kém fogalmát a következőkben határozza meg: „Azt a személyt kell kémnek tekinteni, aki titokban, vagy hamis ürügy alatt, olyan helyen gyűjt, vagy igyekszik gyűjteni értesüléseket, melyet az ellenség megszállva tart és azt oly szándékkal teszi, hogy szerzett értesüléseit a másik félnek kiszolgáltassa. Ezzel szemben olyan egyének, akik katonai jellegű, vagy küldetésük titkolása nélkül, az ellenségről híreket szereznek, hírszerzőknek tekintendők.“

Ez a deklaráció feltárja tehát a földi és légi felderítés, valamint a kémek útján való hírszerzés közötti különbséget. Míg a földi és légi felderítésben működöket, akik nyíltan dolgoznak és harcolnak, a „hírszerző“, addig a titokban működöt a „kém“ elnevezés illeti meg.

A légi járművekkel békében idegen állam területe felett végrehajtott hírszerzést (fényképezést) is

kémkedésnek kell tekinteni, mert az állam felségjoga alá tartozó légitérbe engedély nélkül hatolt be a légijáromű.

A kémkedést általában becsstelen foglalkozásnak tartják. Valóban úgy van, hogy már maga a szó is aljas cselekményt jelent, mert rendszerint árulást rejt magában és mások rovására történik.

Ha egyik ember a másik titkaiba igyekszik bepillantani, hogy azt saját önző céljaira és a másik kárára felhasználja, becsstelenül cselekszik.

Ha egyik kereskedő a másik kereskedelmi titkát igyekszik kikutatni, azért, hogy azt saját előnyére felhasználja, tisztességtelen versenyt kezd.

Ha egyik gyár a másik titkainak kifürkészésére törekszik, hogy ezzel a versenyt nagyobb eséllyel vehesse a másikkal fel, hasonló a helyzet.

A törvény védelmet nyújt a kereskedőknek, a gyáraknak s a gyári titkok megszerzését, a tisztességtelen versenyt bünteti. Egyes gyárak rengeteg pénzt áldoznak arra, hogy titkaikat megvédjék, sőt erre külön szervezetet is tartanak fenn.

Ha ez így van az egyéni életben, mennyivel fontosabb a titkoknak megvédeése az állam életében, melynek a titkai milliók javát szolgálják.

Ebből kiindulva azt mondhatjuk, hogy a kémkedés aljas, becsstelen foglalkozás, üzlet, alantas pénzvágy kielégítése. A végrehajtója nem nézi azt, hogy abban a pillanatban, amikor a csillogó aranyat, a Judás-pénzt markába vette, hazáját, fajtáját, szüleit, családját dobta oda az ellenség lába elé, kiszolgáltatván azt annak kénye-kedvének.

Nem vetjük meg azonban a kémek munkáját akkor, ha ennek a munkának a rúgója az önzetlen hazaszeretet. Akik meggyőződésből, önfeláldozásból vállalkoznak erre a szerepre, azok mind hősök. A katonája tudja, hogy kivel áll szemben, tudja, hogy hogyan védekezék, vagy támadjon, a hírszerző azonban a láthatatlan halál ezer és ezer lehetőségével néz szembe. Sohasem tudja, hogy ki szegődött a nyomába, hol és mikor kerül nyakára a hurok. Ez az ember nem kém. Ez a hírszerző, felderítő, szemrevételező, akit a hazája részéről megbecsülés illet.

Minden állam védekezik az erőntényezőinek kifürkészése ellen.

Ez a védekezés két irányú.

Egyik irány a kémkedés megelőzése, ami nem egyéb, mint az erőntényező titkainak bástyafallal való körülvétele, hogy az ellenséges hírszerzés ahhoz ne tudjon hozzáférközni.

Ez a megelőző (preventív) kémelhárítás.

Óvórendszabályokat állítunk fel, amelyek betartása mindenkire kötelező. Minél tökéletesebbek az óvórendszabályok, minél jobban ellenőrizzük azok betartását, annál inkább csökkentjük a kémkedés lehetőségét.

Az óvórendszabályoknál legszükségesebb azokat a körülményeket megállapítani, amelyek akaratlanul is elősegítik a kémkedést.

Az óvórendszabályokkal és azok szigorú betartásával legalább 50—60%-ban csökkentjük a kémkedés lehetőségét.

A másik irány a megtorlásban jut kifejezésre. Ha gyanús körülményekből arra következtetünk, hogy a kém megkezdte a munkáját, arra kell törekedni, hogy az illetőt leleplezzük, ártalmatlanná tegyük és a törvény kezére juttassuk.

Ez a végrehajtó kémelhárító szolgálat, nyomozó szolgálat. Ezt a K. szervek végzik.

A kémelhárító szolgálat feladata tehát egyrészt megállapítani azokat a körülményeket, amelyek akaratlanul is elősegítik a kémkedést s ennek alapján megtenni az óvórendszabályokat, másrészt kémkedés eseteiben eljárni, vagyis a kémeket ártalmatlanná tenni.

A kémkedés ténye röviden az alábbiakban foglalható össze:

Kémkedés (hütlenség) büntetést követi el az, aki külhatalom kormányával, vagy külföldi szervezettel szövetkezik azért, hogy azt az állam ellen ellenséges cselekményre bírja, vagy azt ilyenre indítani törekszik; továbbá az, aki az állam politikai, gazdasági, ipari, kereskedelmi, népléktani, katonai erőntényezőinek viszonyait, titkait megszerzi, vagy megszerezni igyekszik, azért, hogy azt külhatalomnak pénzért, vagy egyéb szolgáltatásért, vagy esetleg ezek nélkül is kiszolgáltassa; valamint mindazok, akik a hirtanyag megszerzésében, elszállításában közreműködnek, segédkezet nyújtanak.

Kémkedés (hütlenség) büntetést követi el az is, aki hivatali állásánál fogva tudomására jutó olyan titkokat, melyeknek nyilvánosságra hozása az állam érdekeit veszélyezteti, illetéktelenül közöl, kifecseg, avagy azokhoz a hozzáférhetőséget — akár gondatlanságból is — lehetővé teszi.

Megállapíthatjuk tehát, hogy a kémkedés:

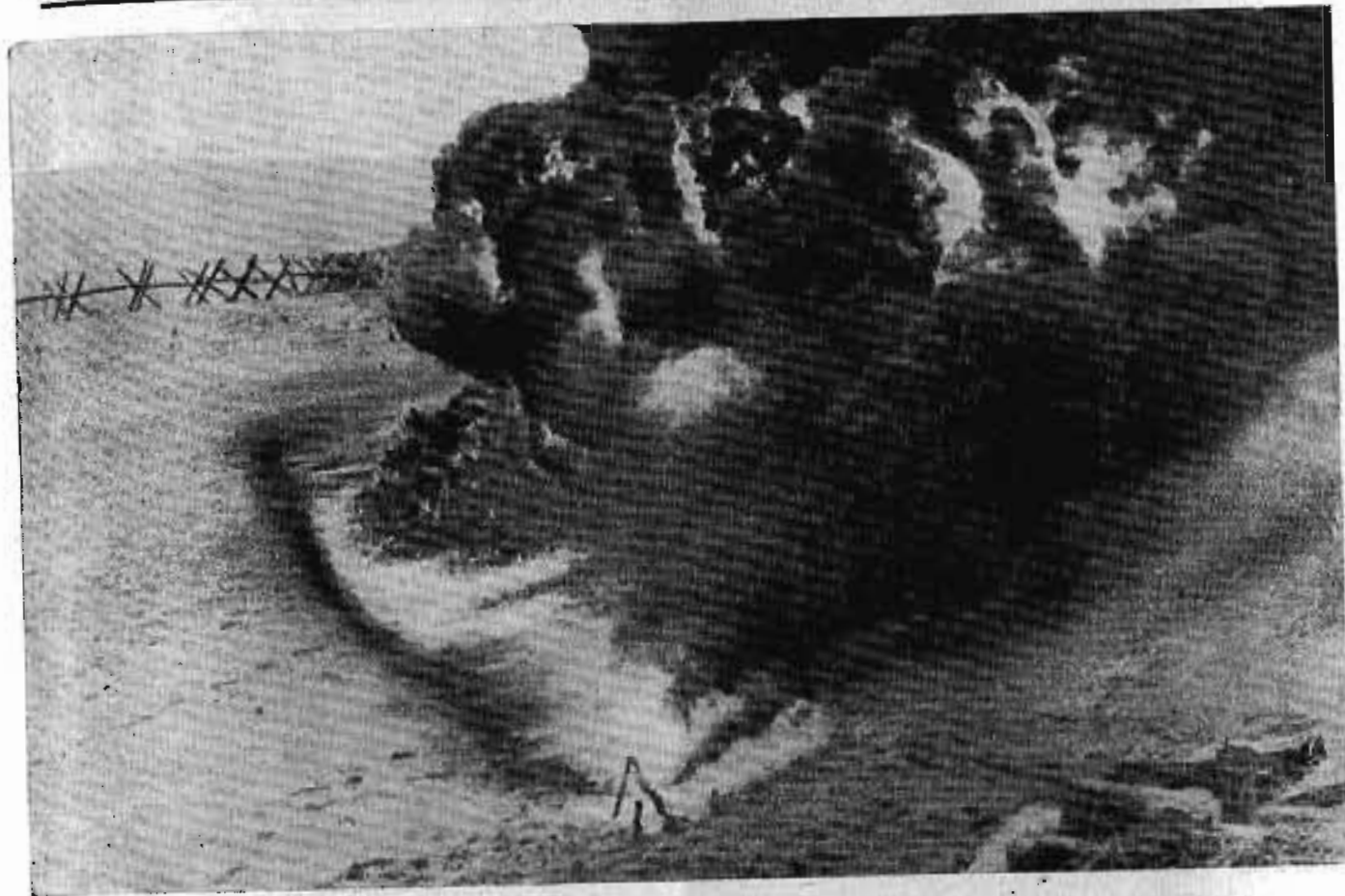
politikai,
ipari,
kereskedelmi,
gazdasági,
népléktani és
katonai téren folyik.

Ezek között éles választóvonalat húzni nem lehet, mert a politika, ipar, néplélek és a hadviselés körülményei sem választhatók el határvonallal egymástól, azok szorosban egybefolynak, egymást kiegészítik.

Az eddig mondottakból csak nagy vonásokban tűnnek ki a kémek céljai. De már ebből is kiviláglik, hogy a kémek igyekeznek bejutni mindenhová. Igyekeznek kémhálózatukat akként kiépíteni, hogy az egyformán körülvegye a diplomáciát, a gazdasági életet, a hadsereget, sőt a dolgozó kisemberek életét is. Polipkarjaival kinyúl a legelől lévő lövészárkokig, hogy ott is lásson és halljon mindent.

De itt sem áll meg a kém. Célja a szabolázs és a propaganda is. Előbbivel az élet rendes folyását, a termelést, az ipart, közlekedési vonalainkat, eszközeinket stb. igyekszik rombolni, megbénítani, utóbbival hamis, bomlasztó híreket igyekszik a nép és a hadsereg közé dobni s ezzel kishitűséget és bizalmatlanságot szítani.

Ellenségeink résen vannak, hogy minden kínálkozó alkalmat és utat felhasználjanak. Aki pedig egyszer valamilyen szolgálatot tett nekik, azzal szemben kíméletlenek. Aki nem teljesíti ezek közül az egyre újabb és újabb parancsait, azt egyszerűen kiszolgáltatják az ellenségnek vagy megvonják megélhetési lehetőségét. Ezért dolgoznak azután akárhányszor a kényszer hatása alatt olyan kitaratóan a kémek, ezért furakodnak be mindenüvé.

Lángszórók az Atlanti-fal védőrendszerében.

Egő házaknál melegedő német katonák.

Beszélgés közben sohasem tudhatjuk, hogy a feladott kérdés nem célzatos érdeklődés volt-e az ellenünk irányuló hírszerzés részére. Ezért akárhol is vagyunk, legyünk igen óvatosak kijelentéseinkben. Ez nemcsak hazánk iránti kötelességünk, hanem szigorú szabály is!

A kémek, hírszerzők legtöbbször nem egyedül dolgoznak, segítőtársakra, besúgókra van szükségük. Sokszor egy egész hálózatot építenek ki. Ezeket a segítőtársakat, besúgókat olyan emberekből igyeksenek megszerezni, akik pénzért, vagy más egyéb szolgáltatásért vállalkoznak hazájuk, honfitársaik elárulására. Azok a besúgók, segítőtársak, akik saját sorainkból kerülnek ki, egytől-egyig hazaárulók.

Sokszor azonban a ravaszságra, furfangra, találgatásra, vakmerőségre, az emberek jóhiszeműségére, tudatlanságára, gondatlanságára, fecsegő természetére építik fel a kémek a tevékenységüket. Sokszor folyamodnak a rábeszéléshez, beugratáshoz s nem utolsó sorban a kényszerítéshez.

(Folytatjuk.)

Harcfelderítő járőr La Falére-nél.

Hans H. Henne „Das Weisse im Auge des Feindes“ című cikksorozat nyomán, a „Münchener Illustrierte Presse“ 1941. évi 14. számából.

Június közepének egyik napján a század, súlyos erdei harcban, visszavetette a franciák makaesul ellentálló utóvédjét. Nehéz nap volt. Gyarmati színes csapatok, mesterien rejtőzve a sűrű erdő bokrai és lombos fáinak koronái között, kemény ellenállást tanúsítottak. Mintha pokollá változott volna az árnyas erdő. Lövések dördültek, kézigránatok robbantak, vad ordítás hallatszott mindenfelől. Csak estefelé sikerült az erdőt megtisztítani. A század a túlsó erdőszélen gyülekezett. Mintegy hatvan ember hiányzott még, de ezek biztosan eltévesztették az irányt, majd előkerülnek később. Az erdőtől jobbra és balra nem volt ellenség, a zászlóaljparancsnoksággal az összeköttetés harc közben megszakadt. A századparancsnok küldött ugyan hírvivőt a zászlóaljparancsnoksághoz, de az még nem tért vissza. Így egyelőre várni kellett további parancsra. A helyzetet mielőbb tisztázandó, a századparancsnok egy harcfelderítő járőrt szándékozott kiküldeni.

Egy közelben tartózkodó szakaszvezető, aki géppuskás rajával a századnak volt alárendelve, feszülten figyelte a századparancsnok megbeszélését szakaszparancsnokaival.

„Hadnagy úr alázatosan kérem“ — kezdi kissé bátortalanul — „a puskásoknak oly sok alkalmuk van arra, hogy járőrbe mehessenek, mi, géppuskások sohasem jutunk ilyen feladathoz. Most, éjjel a géppuskának úgysem vesszük sok hasznát, tessék bennünket kiküldeni járőrbe.“

„Nem, bánom, ha olyan nagyon akarjátok!“ — mondja rövid gondolkodás után a századparancsnok és elmagyarázza neki a feladatot:

A járőr állapítsa meg, hogy a franciák meddig vonultak vissza, hol szándékoznak újra ellenállást kifejteni. A terepről egy régebbi kiadású francia térkép alapján csak annyit tud a szakaszvezetőnek mondani, hogy az előttük emelkedő erdős magaslat után széles völgybe érnek majd, amelyen keresztül

út húzódik. Azon túl, néhány kilométerre fekszik La Falére erődje.

A géppuskás raj embereiből és egy golyószóróból álló járőr elindul és rövid menet után eléri az erdőt. Az égen felhők kergetik egymást és hol eltakarják, hol körültáncolják a teliholdat, amely időnként békés, ezüstös fényvel árasztja el a vidéket.

Az erdő a holdfény dacára is sötét, komor. Sűrű lombjai közé nem hatol be a holdfény, amely az erdő környékét elárasztja. Egymás mögött, egyik kezükkel az előttük haladó derékszijába kapaszkodva, másikkal karabélyt vagy géppisztolyt szorongatva lopózik előre a járőr. Lábuk alatt zizegnek a tavaly lehullott falevelek, néha recsenve törnek el egy-egy ág. Ilyenkor megállanak, visszafojtott lélekzettel feszülten figyelnek. Aztán újra megindulnak. Így érik el a magaslat tetejét.

Fent a tetőn tisztás terül el. A szélső fák között meglapulva, óvatosan körülnéznek. Sehol semmi gyanús. Megvárják, míg a holdat újra felhő takarja el, aztán átrohannak a tisztáson és levágódnak a szélső bokrok árnyékába. Feszült hallgatódzás, figyelés... Semmi! Mehetnek tovább.

A magaslat tulsó lejtje enyhén ereszkedik le a völgybe. Oldalán kopár legelő terül el, amelyen nem lehet leereszkedni, mert a hold a mindjobban szétszakadozó felhők közül ragyogóan süt le a földre. Kissé odébb, fáktól szegélyezett árnyékba borult horhos fut le a hegyoldal, abban folytatja a járőr előnyomulását. Néhány lépés után megpillantják a völgyben az utat, amelyet a századparancsnok említett, mert féhéren világít a derengésben. Balról az út mentén egy falu háztetői csillognak.

A magaslat lábánál kiérve a horhosból, egyenesen az út felé tartanak. Elöl megy a szakaszvezető. Közvetlenül céljuk előtt, egy csatorna zárja el útjukat. Ezt a századparancsnok nem említette, valószínűleg nem volt berajzolva a régi kiadású térképbe. A víz nem széles, de mélyen bevágva, betonozott falak közt folyik. A járőr emberei tanácstalanul és tehetetlenségükben dühösen fekszenek egymás mellett a parton.

A szakaszvezető egy-egy gyalogost küld ki mindkét irányban a part mentén, hogy valami átkelelési lehetőség után kutassanak. Aki talál valamit, amivel a túlsó partra átjuthatnak, adjon jelt; utánozza a kuvik hangját.

A két ember eltűnik a sötétségben, a többiek feszülten figyelnek. Velük szemben, a csatorna tulsó oldalán a terep enyhén emelkedik. Valahol, nem messze, kell La Falére erődnek lennie.

Egyszerre balról félhangzik a kuvik hangja. Nem valami sikerülten szól — gondolják a járőr emberei, de fő, hogy átjussunk valahogy ezen a csatornán!

A géppuskás, aki olyan ügyetlenül utánozta a kis éjjeli madarat, erős létrát talált a csatornán keresztül fektetve. Valószínűleg a visszavonuló franciák hagyták vissza.

A golyószórós tüzelőállást foglal, hogy rögtön segíthessen, ha a partváltás gyengé pillanatában a járőrt valamilyen meglepetés érné. Először a szakaszvezető mászik át a létrán. A túlsó parton ugrik egyet, mire csobbanás és elfojtott szitkozódás hallat-

szik. A többiek nem értik a dolgot, de amint áttérnek a túlsó partra és levágódnak az útszéli árokba, rögtön megértik: az árok tele van vízzel! Utolsónak a golyószórós jön át. Fegyverét a feje fölé tartva, mint egy cirkuszi kötéláncos lépked át a keskeny létrán. Az árok poshadt vize hamarosan álláztatja ruháikat, az emberek fogvácogva fekszenek benne és feszülten figyelnek, de semmi gyanúsat sem látnak vagy hallanak.

A legkisebb zajt is kerülve, megindulnak az árokban a falu irányába. Az út fái alatt hirtelen valami sötét árnyékot pillantanak meg. A szakaszvezető „állj“-t int, ő maga előre kúszik. A járőr emberei közben rájönnek, hogy a nagy, fekete árnyék egy tehergépkocsi.

Lövéshez kész karabéllyal figyelik a parancsnokot. Látják, amint odakúszik a gépkocsihoz, kinyitja ajtaját, mire hirtelen nekiugrik valami, aztán eltűnik. Csakhamar kiderül, hogy a meglepetést egy kis kutya okozta, amely a zajtalanul visszakúszó szakaszvezetővel együtt jön és barátságosan körülszaglássza a németeket.

„Szépen megijesztett ez a kuvasz“, — mondja a szakaszvezető — „még szerencse, hogy nem csapott zajt.“

„Egy ember itt marad, legjobb lesz, ha Te maradsz itt — fordul a szakaszvezető az egyik emberhez — úgyis szereted a kutyákat. Foglalkozz vele, nehogy fellármázza azt a két franciát, akik gépkocsiban horkolnak. Persze azokra is vigyázz! Én a többiekkel tovább megyek a falu felé.“

A holdat ismét felhő vonja be. A sötétben csendesen lopózik tovább a járőr az árokban, amelyben mind kevesebb a víz. Az út kétoldalán szántóföldek terülnek el.

Az ember, aki a szakaszvezető mögött halad, hirtelen arra lesz figyelmes, hogy parancsnoka a földre veti magát és vadul csapkod valami sötét tömegre. Némán, de villámgyorsan siet segítségére és látja, vagy inkább csak érzi, hogy egy francia katona került kezeik közé.

Mikor a francia abbahagyja a hiábavaló küzdelmet, a szakaszvezető elereszti a torkát, mire ki-fulladva rekedten hörgi:

„Csendben maradok. Elszázi vagyok, értek németül.“

A járőr emberein izgatottság lesz úrrá. Egész éjjel hideg nyugalommal várták, hogy összeütközzenek az ellenséggel, de most, hogy az elsővel találkoznak, mégis izgatottak lesznek. Hogy fog ez végződni? gondolják magukban. Az egyiknek felesége mosolygó arca jut eszébe, a másik megfogadja magában, hogy leszokik a dohányzásról, csak most az egyszer jól végződjék a dolog.

A dermedt csendben hallják, amint a szakaszvezető azt mondja az elszázinak:

„Állj fel és kiáltd azt, hogy körülkerítettünk benneteket.“

Az elszázi megértően bólint.

„Ott“ — mutat a szakaszvezető a falu felé — „három géppuska van tüzelőállásban, kettő a csatorna mentén, amott még egy.“

A golyószórós megigazítja hóna alatt a fegyverét, a többiek kézigránátokat szednek elő. Az elszázi felmegy az úttestre és kiabálni kezd valamit, amit a németek nem értenek.

A kiabálásra feléled a környék. Az út kétoldalán sötét alakok emelkednek fel, egyesek keresztülbotorkálnak az úttesten, mások félig felemelkednek, de még nem ébrednek fel teljesen, nem értik, mért kiabál itt valaki. Néhány francia, aki egészen közelükben emelkedik fel a földről, felemeli a kezét.

„Egy sorozatot!“ ordítja a szakaszvezető a golyószórósnak, aki erre a levegőbe lö.

Vad futkosás és kiabálás keletkezik a franciák között. Néhányan a földre vetik magukat, mások viszont, akik eddig feküdtek felugrának. A falu mögül valahonnan, piros jelzőtöltény emelkedik a magasba. Pillanatok múlva heves tüzéségi tűz zúdul a csatorna mögötti lejtőre és néhány percre tüzes pokollá varázsolja azt. Tüzéségük zárótűzet lö. Ez annyira megzavarja őket, hogy saját tüzéségük tüzet német lövéseknek tartják és az árokban keresnek fedezést, vadul össze-vissza kiabálva. Csak amikor a tüzelés megszűnik sorakoznak az úton, az elszázi nagy kiabálására.

A járőr visszakiséri a foglyokat a létrához, ahol a visszahagyott gyalogos várja őket a kutyával és két fogollyal.

Az imbolygó létrán a franciák nem nagyon akarnak átmászni, de a golyószórós olyan vadul hadonászik fegyverével, hogy félelmükben a legfélénkebbek is átmásznak. Közben néhány közülük beleesik a csatornába, de ezeket csakhamar kihúzzák. Az egyik gyalogos a létra tulsó oldalán áll és számolja, hányan jönnek át.

„Százhetvenegy... százhetvenkettő...“ — de aztán belefárad a számolásba.

Egy óra múlva visszaérnek a századhoz, átadják a foglyokat, csináljanak velük, amit akarnak, a járőr emberei nem akarnak mást, csak pihenni, mert nagyon fáradtnak, kimerültnak érzik magukat.

Másnap reggel a járőrt a századparancsnok hivatja. Boldogságtól sugárzó arccal hallják, hogy 230 foglyot, köztük két tisztet fogtak el, továbbá, hogy valamennyiüket a Vaskeresztrel és a rohamjelvényvel való kitüntetésre terjesztette fel.

EMCÉKEZZÜNK!

Diszházy István mezőkövesdi őrsbeli próbacsendőrt egy körözött gonosztevő Noszvajon 1884 február 2-án orvul agyonlőtte.

Simon Pál szekszárdi őrsbeli csendőrt 1894 február 4-én, a szekszárdi határban egy orvvadász agyonlőtte.

Szécsi Imre kánszentmártoni őrsbeli csendőr, mint tábori csendőr, 1943. február 7-én, az orosz harctéren hősi halált halt.

Fülöp Péter nyiracsádi őrsbeli csendőr, címz. őrmester, az orosz harctéren szerzett betegségében, 1915 február 8-án Debrecenben meghalt.

Körtvélyessy Ferenc, Nagy Vendel és Zsegodics József stina-fedelesulvi nyári őrsbeli népfelkelőket 1916 február 8-án a laktanya mellett egy lavina elsodorta.

Barta Ferenc barabási őrsbeli csendőr szolgálat közben hóviharban eltévedt és 1940 február 11-én megfagyott.

NYELVMŰVELÉS

Ebben a rovatban beszédműnek és írásunknak azokat a leggyakoribb hibáit tesszük szóvá, amelyeket mindenképpen kerülnünk kell. Jegyezzük meg jól őket.

8.

A hivatalos nyelv.

Sok-sok gáncs éri a Szent Bürokrácus oltalma alatt virágzó hivatalos nyelvet. Hozzátehetjük mindjárt, méltán. S mert bőségesen lesz vele dolgunk, bevezelőül röviden elmondunk egyet-mást történetéből.

Szent István királyunk a többi ország példájára a latint tette meg hivatalos nyelvvé. Erdélyben és a hozzátartozó részekben Mohács után vagy másfél-századig a magyar volt a hivatalok nyelve. Amde a majtényi fegyverletétel után itt is megtört nyelvünk hatalma. Hejreállt a szomorú egység, a latin hivatalos nyelv, s a XVIII. század végéig tartott korlátlan uralma. A XIX. század elején indul meg a törvényhatóságok ügykezelésének magyarrá tétele, s az eredmény egy emberöltő alatt teljessé vált: 1844-től kezdve immár a magyar a közélet nyelve! Valósággal meghatározó a nemes vármegyék közt 1806-ban megindult versengés. Mindenik magyar tiszt, törvénykezési szótárt akar kiadni. A sort Pest, Pilis, Solt vármegye kezdte meg „A tisztbéli írás módjának szavai” kibocsátásával. Ezek a latin-magyar szótárak jól-rosszul, de kiküszöbölték a latin szót a hivatalok írásából. Ma már a latin örökségből voltaképpen csak a se vége-se hossza mondatok élnek, jöllehet nemis a maguk erejéből, hanem azért, mert a porondon később megjelent német szintén átvette a latinból a végnélküli körmondatokat.

Mert nyelvünk uralma rövid tartamú volt. A latin nyelv örökségét hamar átváltotta a német. Hatása már a XVIII. században kezdődött, teljességében pedig a szabadságharc letörése után, a Bach-korszakban fejlődött ki. Nem sokáig élt, igaz. De hatása ma is élő, hatalmas valóság: kegyetlenül megfertőzte nyelvünket. Rideg ellenfél, sokkalta keményebb, mint volt a holt nyelv, a latin. Ami érthető is. Mögötte álltak a német nyelvűvé vált osztrák hivatalok, a közös hadsereg, városaink tekintélyes részének német anyanyelvű polgársága és vezetőrétege. Hisz a XIX. század elején Buda, Sopron és Lőcse ellenezte még a hivatalos nyelv magyarrá tételét.

Hivatalos nyelvünknek csupán csak szavai magyarak, szerkezete, lelke idegen. Mik ennek a nyelvnek a jellegzetességei? Három csoportra oszthatjuk őket: 1. tekervényes, hibás szóképzések, 2. idegenszerű jelentéshasználat, 3. idegenszerű szerkezetek. Ha meg a jelenség előidézőit keressük, a nyelvi élet egy végzetes tévedésére akadunk. Ősi hiba, hogy a nyelvet olyasvalaminek tartják, mint ami a matematika. Kétszer kettő minden közösségben négy, s úgy vélik, a nyelv is ilyenszerű szerkezet, kulcsa még a szótár. A nyelvnek nincsenek olyan szabatos eszközei, mint a matematikának. Csak fogalmakat vehet át, nem szavakat, a fogalmakat pedig minden nép csak a maga lelkivilágának, eszejárásának megnyilvánulásával fejezi ki. Néhány példa: A magyar a ház származékával érzékelteti a haza fogal-

mát, az olasz, francia, német az apa szóból indul ki. A féltékenység a félt szó származéka; a német a „héves betegség”, a francia az „ablakredő” jelentésű szóval fejezi ki ugyanezt a fogalmat. A szemtelen jelentése „szem híján való”, az egyértékű német szóé „szemérem híján való”, az olaszé, franciáé, angolé meg „nem hozzá tartozó”. Vajjon mit szólnánk hozzá, ha egy bölcs fordítónak eszébe jutna, hogy a főtebbi fogalmakat az idegen szók jelentésével fordítsa magyarrá? Pedig ezt cselekszi a hivatalos nyelv az idegen szókkal és az idegen szerkezetekkel!

A hivatalos nyelv megtisztulásának folyamata nem késhet immár tovább. Ennek a nyelvnek nemcsak szókészletében, hanem lelkében is magyarrá kell válnia!
Loványi Gyula.

HÁROM ÉRDEKES NYOMOZÁS

Írta: FINTA IMRE százados.

I.

A SARKADI GYILKOSSÁG.

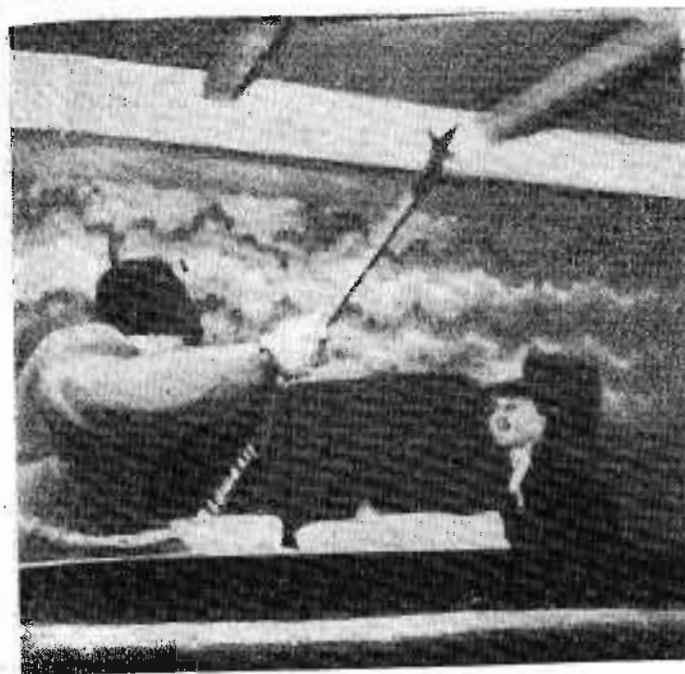
(3. számú közlemény.)

III. A tettes beismerése.

Az ismeretes adatok birtokában a nyomozást végző csendőrök most már elérkezettnek látták az időt arra, hogy a bizonyítékaikat Kazár elé tárják és felvilágosítást kérjenek tőle, hogy a flóbert kis csavarja mikor és milyen körülmények között került a meggyilkolt Gádor-család hálószobájába.

Az eredmény, amiért már akkor 21 napon át oly sokat fáradoztak, 10 percen belül bekövetkezett. A kérdésre Kazár, miután arcát kezeibe temetve kisorsította magát, egy pohár vizet kért és a következő töredelmes vallomást tette:

„Dobos Mihály nevű tanyaszomszédjával 1941 március 1-én a 6 mm-es flóbertjének tört rugója helyett egy új rugót készített. A rugó azonban nem lett jó. Ezért Sarkadon március 4-én Ernye puska-művesnél rendelt egy új rugót. Ugyanaznap azonban Dobos Mihály Békésen egyik ismerősével készítetett egy jó rugót az ő flóbertjébe. Dobossal úgy beszéltek meg hogy együtt fognak fácánokra vadászni. Ebből a célból március 5-én 18—19 óra között Dobos meg is jelent a lakásukon. Ő azonban kitért a vadászatra elől azzal, hogy nincs elegendő töltenye. Közben flóbertjét 6 darab levente-tölténnyel magához véve elindult a dobozi határban lévő, Ibrányfoki tanyán lakó Bogos Lajos kanász lakására, hogy szükség esetén alihijét igazolhassa, mert úgy határozott, hogy Gádoréktól 20 pengő követelését — ha kell — fegyverrel is megszerzi. Bogosék lakására március 5-én 1/21 óra tájban érkezett meg. Onnan március 6-án 1/21 órakor indult el azzal, hogy hazamegy a tanyájukra. Elkészülés után kinthagyott flóbertjét rejték helyéről elővéve, futva indult Sarkad felé, hogy mielőbb Gádor Sándor lakásán lehessen és onnan még virradat előtt tanyájukra hazaérhessen. Azt akarta, hogy még atyja se vegye észre, hogy Sarkadon járt az éj folyamán. Amikor Sarkadra ért. 1/23 óra volt. Puszkájának megtöltése után bemászott Gádor Sándor udvarára és bement a lakás tornáczára. Ott az ablakon bezörgetve kérte Gádort, hogy jöjjön

6. sz. kép.

ki. Gádor a hálószoba villanyát felgyújtotta, kiment a konyhába és annak ajtaját kinyitva, kilépett a tornáczra. Érdeklődésére közölte vele, hogy a 20 pengőért jött, amivel adósa. Miután Gádor többszöri kérése dacára kijelentette, hogy nem ad neki egy fillért sem, ő a konyha ajtaja elé állva a flóbert tusáját csipőjéhez szorította, a cső végét észrevétlenül Gádor fejének irányítva egy lövést adott le. A lövés talált, mert Gádor hangtalanul, nyomban összeesett. Ezután odaugrott és fejére a flóbert tusájával még két ütést mért. Ezután újra töltött és Gádort ismét fejbelőtte.

Miután így Gádort ártalmatlanná tette, töltetlen flóberttel belépett a kivilágított hálószobába. Gádorné ébren volt és az ajtó felőli ágyszélen ült. Amidőn őt meglátta, azt kérdezte: — „Mit akar, miért jött?” Kérdésére a következő kérdéssel felelt: — „Kapok-e pénzt Gádorné asszony? Gádorné azt válaszolta, hogy nem. Közben mellette fekvő kisfiának nagy hangon odaszólt: „Sanyikám, szólj Imre bátyádnak!” Ez alatt a szomszédjukban lakó Bencze Imrét gondolta. Ő rászólt Gádornéra, hogy hallgasson, ne kiabáljon. Egyidejűleg flóbertje csövét megragadva, annak tusájával a még mindig ülő helyzetben levő, de közben az ablakfelőli ágyra áthúzó Gádorné felé sújtott. (L.: 6. számú képet.)

Egyik ütés Gádorné fejét és a védekezés céljából maga elé tartott balkarját érte. Ebben a pillanatban Gádorné a kisfiának — „Siess!”-t — kiáltott, aki azonnal ki is szaladt a hálószobából. Miután Gádorné előle az ablakfelőli ágyra áthúzódt, látta, hogy azt tusautésekkel nem tudja ártalmatlanná tenni. Ezért az ágytól hátrább lépett és flóbertjét megtöltötte, hogy Gádornét agyonlője. A töltény azonban a záródugattyú betolása közben elsült, így az első lövés nem sikerült. Ezért gyorsan újra töltött és lőtt. Észrevette, hogy ez a lövés talált, de Gádorné ennek dacára nem dőlt el. (Ez a lövés érte az asszony jobb fülében levő függő csüngőjét.) Így kénytelen volt harmadszor is tölteni és löni. Ez a lövés talált, mert az ajtófelőli

ágyra áthúzódtó asszony az ágyon keresztben arca esett. Ezután a flóbert csövét megragadva olyan erőteljes ütést mért Gádorné fejére, hogy az nyomban beszakadt. Miután látta, hogy az asszonyban nincs élet, az ágy melletti záratlan szekrényből a zárt pénzes bádoggazettát magához vette és flóbertjét újra töltve távozott a hálószobából. Ezután a folyosón fekvő halott Gádorhoz ment és a flóbert agyával még egy ütést mért fejére.

Az udvarra kilépve Gádorék kisfiát seholsém látta. Miután az utcai kiskaput nyitva találta, gondolta, hogy a kisfiú az utcára menekült. Amint az utcai kiskapu felé tartott, az utca másik oldaláról — féljebből — kapuzörgést hallott. Feltovése az volt, hogy ott a kisfiú zörgethet. Minthogy az őt ismerte, elhatározta, hogy vele is végez, nehogy árulója lehessen. Gyorsan át is sietett az utca másik oldalára, hogy a kisfiút agyonlője. A kaput zörgető kisfiú csak akkor vette őt észre, mikor másfél méter távolságra megközelítette. Azonnal abba is hagyta a kapu zörgetését és reánézett, de nem szólt egy szót sem. Ő sem szólt a kisfiúnak, hanem a rabolt bádoggazettát bal hóna alá fogva megállt és a tusát jobb csipőjéhez szorítva a flóbert csövét a kisfiú fejének irányította és elsütötte. (L.: 7. számú képet.)

A kisfiú hangtalanul hanyattesett a betonjárdán. Ezután a závarzatnál átfogta a flóbertet és csövével két ütést mért a hanyatt fekvő kisfiú homlokára.

Utána futva megindult a járdán a Bartha kocsma felé és annak sarkán a Széles-utcába betért. Onnan tovább futott ki a Kiskörös partjára és futott úgyszólván állandóan, hogy a békési határban mintegy 10 km. távolságra levő tanyájukra még a sötétség leple alatt hazaérhessen. Útközben egy mélyedésben talált talajvízben lemosta arcáról Gádor Sándorné odafröccsent véré.

7. sz. kép.

Amikor a tanyájukra hazaérkezett, 5 óra lehetett. Nem tért be szüleihez, hanem az istállóba ment és ott a tehének etetéséhez kezdett. Ezután a Gádor-családtól elrabolt bádognakazettát lakásuk padlásán feinyitotta és az abban talált pénzt megolvasta. A zsákmány 237 pengő volt, ami különböző papír- és egyéb váltópénzből állott. Utána a bádognakazettát a tanyájuk közelében levő vizesárok mellett, mintegy 80 cm. mélyen elásta, hogy a csendőrség meg ne találja. Ugyanakkor a 6 mm-es flóbertet a tanyaudvar mellett levő dudva csomóban rejtette el.

Hiába rejtette el a bádognakazettát és a flóbertet, mégsem érezte magát biztonságban, mert a rablott pénz nála volt. Már pedig a pénzt szülei előtt titkolni akarta. Attól is tartott, hogy a csendőrség megtalálja nála és számon kéri.

A rablott pénztől a cselekmény elkövetése után három nap múlva a következő módon szabadult meg: a dobozi határban lakó menyasszonya szüleinek lakásán megjelenve, Bogosnének 200 pengőt azzal adott át, hogy azt az orvul lőtt fácánok árából gyűjtötte össze. Anyósjelöltjét arra kérte, hogy ne mondja el ezt senkinek, a pénzt pedig fordítsa leánya menyasszonyi kelengyéjére. Ugyanakkor a rablásból származó, fennmaradó 37 pengőt is átadta az asszonynak azzal, hogy az az ő költőpénze, amit nem akar magánál hordani, mert attól fél, hogy elkölte. Kérte, hogy azt is őrizze meg.

Miután így a rablott pénzt menyasszonyjelöltje szüleinek lakásán elhelyezte, hazatért tanyájukra. Szülei azzal fogadták, hogy egy csendőriőr volt tanyájukon és ott eredménytelenül kutatott. Mint-hogy vele nem beszélhettek, meghagyták, hogy a sarkadi községházán jelenjék meg. Azonnal gondolta, hogy a gyilkosság miatt keresték, de vigasztalta az a tudat, hogy náluk semmit sem találtak.

A csendőrök megjelenése újabb óvintézkedésre készítette. Úgy gondolta, hogy jó lesz megszabadulni az ellene szóló legsúlyosabb bizonyítéktól, a 6 mm-es flóberttől is. Ezért, mikor beesteledett, flóbertjét elővette a dudva csomóból, ahova előzően elrejtette és elvitte a tanyájuktól másfél km távolságra levő Kiskörös medre mellé, a vizesgödörbe. Mielőtt a vízbe dobta, a rúgót kivette. A célja ezzel az volt, hogyha a flóbertet mégis elő kellene adnia, abban rúgó ne legyen. Úgy gondolta, hogy ezzel meg lesz a lehetőség a védekezésre, mert rúgónélküli flóberttel löni nem lehet.

Ugyanakkor a flóbertjén kívül még az egy-csövű 16-os puskáját, a hozzávaló löszert ugorkás-üvegben hólyagpapírral lekötvén, a tanyájuk mellett vizesárokba három helyen, ezenkívül egy 9 és egy 12-es puska csövét pedig a tanyaudvaron levő vizesgödörbe rejtette el és úgy jelent meg másnap a sarkadi községházán kikérdezése végett. Egyik járőr rövid kikérdezése után szabadon engedte. Az ő elgondolása szerint azért, mert bizonyára nem merült fel gyanu ellene.

Tekintettel arra, hogy szabadonbocsátása után még két hét eltelte után sem szólt hozzá senki, azt gondolta, hogy most már tisztázza magát. Ezért az anyósjelöltnek átadott költőpénzből többizben vett magához kisebb összeget, melyből bizonyos dolgokat vásárolt. 1941 március 24-én, tehát az eset után 18 nap elteltével — a délutáni órákban — tanyájuk felé négy csendőr közeledését észlelte. Ez alkalom-

mal 7—8 pengő körüli, különböző nemű váltópénz volt a rablott pénzből a zsebében. Ezt az összeget hirtelen elhatározással az istálló melletti sekély pocolyába dobta, nehogy a csendőriőr nála megtalálja. A tanyához érkezett csendőrök ismét lőfegyverek után kutattak, de eredménytelenül. A kutatás befejezése után kikérdezés céljából ismét a sarkadi községházához kellett mennie, ahol megkezdődött az orvvadászattal és lőfegyverek szerzésével kapcsolatos kikérdezése.

IV. A tettes tevékenysége bűnének leleplezésére.

Kazár előadását a legnagyobb részletességgel és alaposan minden tekintetben ellenőrizték. Ennek során előkerült a Gádor Sándor felirással ellátott bádognakazetta, az anyósjelöltnek átadott 200 pengőből 119 pengő 80 fillér készpénz, a hiányzó összeg pedig vásárolt árukban, továbbá az istálló melletti vízbe dobott 8 pengő 64 fillér is.

Tisztázódott Dobos Mihály kikérdezésével az eldobott flóbert rúgó kérdése is. Az illető a rúgót Zakariás Péter békési lakossal készítette.

Kazár a Gádor-családdal való kapcsolataira vonatkozó első kikérdezése alkalmával egyáltalán nem tett említést arról, hogy Gádor Sándor neki a fácánokért még 20 pengőjével tartozik. Ezt csak a beismerése után kezdte hangoztatni a csendőrök előtt, akik azonban érezték az előadásából, hogy állítása nem felel meg a valóságnak. De azért úgy tettek, mintha elhinnék ezt az állítását is. Kazár a legnagyobb valószínűség szerint azért állította be a nemlétező adósságot, mert úgy gondolta, hogy ügyének elbírálásánál ez enyhítő körülmény lesz.

Ezzel azonban célt nem érhetett el, mert a tárgyi bizonyítékok mellett voltak cselekedetei, amelyek előkészületeit világosan megmutatták. Ezek:

1. a flóbert rúgójának sürgős elkészítése iránt két helyen is folyamatba tett intézkedése;
2. a flóbert rúgójának célbalövés által kipróbálása;
3. a cselekmény elkövetése előtti órákban menyasszonya szüleinek lakásán — az alibi igazolás céljából — megjelenése;
4. onnan az előre elkészített flóberttel és szükséges tárgyakkal futásban ment Gádor-család lakására, hogy az éj leple alatt odaérhessen és tervének végrehajtása után szintén még éjjel a tanyájukra hazaérhessen. Ez ismét alibiének tervszerű kidolgozására vall;
5. Gádorék udvarára történt bemászás előtt a flóbert megtöltése, lövésre kész állapotba helyezése;
6. Gádornak ravaszsággal kihívása a hálószobából.

A cselekmény elpalástolása végett pedig:

1. az elrablott kazettát elásta,
2. a rablott pénzt más családnál helyezte el,
3. a feltűnésnélküli költségekért óvakodott,
4. a csendőriőr közeledésére a nála volt pénzt az istálló melletti vízbe dobta,
5. a flóbertet a lakástól nagyobb távolságra elrejtette, annak rúgóját eldobta.

Mint érdekes és megjegyzésre érdemes körülményt szükségesnek tartom még megemlíteni a következőket:

Gádorné holttestén a megejtett törvényszéki boncolás adatai szerint is több készpénzre véle-

mezett sérülés volt. Éppen ezért a csendőrök biztosra vették, hogy a tettes a cselekmény elkövetésénél kést is használt. Kazár azonban ezt a leghatározottabban tagadta és azt állította, hogy a gyilkosságnál csak a flóbertet használta, elsősorban lövésre, azután ütésre. Az ismételt vizsgálódásoknál kiderült aztán, hogy a készpénz látszó sérüléseket az ütésre is használt flóbert hosszú billentyűje idézte elő.

Tévesnek bizonyult a feltevés az Olvasókör előtt fekvő halott kisfiútól a Széles-utcába vezető vércseppekkel kapcsolatban is. A járdán levő vércseppekkel vonatkozásban, — amint az már ismertek — két feltevést állítottak fel éspedig:

1. a megsérült tettetől származhatnak,
2. a szobából sérülten kimenekült kisfiú vére lehet.

A járdára csepegett vér valóban a kisfiúé volt, de nem a kisfiú, hanem a tettes menekülése közben csepegett oda. Joggal feltehető a kérdés: hogyan és mi módon történhetett ez? Amint a következőkben látni fogjuk, egyszerűen.

A kisfiú sérülés nélkül menekült ki a hálószobából. Az a csekély mennyiségű vér, amely kezéről az Olvasókör kiskapujára mázolódott, még a szobából történt kimenekülése előtt, anyja kiömlő — és az ő kezére rátapadt — vértől származott. Amikor a tettes a kisfiút az Olvasókör előtt fejelőtte, utána a flóbert csövével több ütést mért a halott homlokára. A flóberteső a hatalmas zúzott sebből kiömlő vértől alaposan bevérződött. Ez a csőre tapadt vér csepegett le a flóbert-csőről a betonjárdára a tettes menekülése közben. Hogy a flóbert csövön valóban nagyobb mennyiségű vér volt, igazolja az a körülmény is, hogy a vízből előkerült flóbert csövön a vérsav által okozott felmaródás látszott még.

A rablással párosult hármasság gyilkossága egyetlen tette e nyerte megérdemelt büntetését, a gyulai kir. törvényszék, mint röktönítelő bíróság, 1941 március 31. napján kötél általi halálra ítélte és a halálbüntetést Gyulán, még aznap 19 órakor végrehajtották.

Tanulság.

A sarkadi gyilkosság nyomozásához kivezényelt járőrök komoly, nagy helyszínt találtak s ezt alaposan ki is használták. Munkájuk tökéletesnek volt mondható.

Talán sohasem sikerül tárgyi bizonyítékokkal alátámasztani Kazár János tettességét és beismerő vallomásra bírni, ha a helyszínelő járőr nem találja meg azt a parányi csavart, amit a gyilkos a helyszínen elvesztett és nem keresi meg az összetépett véres toll és párnák között azt a 6 mm-es leventetöltényt, amelynek alapján a 6 mm-es ürméretű puskával rendelkező gyilkost keresni lehetett.

Helyesen alkalmazták a csendőrök a büntügyi nyomozástannak azt a tanítását is, hogyha a gyanúsított tagad, de bűnösségére alapos gyanú van, a bizonyítékok beszerzését annak megállapításával kell kezdeni, hogy az illető a bűncselekmény elkövetése idején hol tartózkodott. (Alibi igazoltatás.) Gyakran tapasztalható, hogy az agyafúrt gonosztevő előre kitervelt „mentő bizonyítékról” gondoskodik. Kazár azzal vált gyanússá, hogy feltűnően pontosan alibit tudott igazolni, sőt még arra is emlékezett, hogy a kérdéses gyilkosság éjszakáján jó vagy rossz idő volt.

Az indító okok között itt is megtalálták a járőrök a mozgató tényezők leggyakrabbit: a szerelmet.

A sarkadi gyilkos tettét egyrészt azzal magyarázta, hogy menyasszonyát, akit igen szeretett és aki tőle távol, egy másik városban szolgált, szeretne volna hazahozni, hogy közelében legyen nyár közepeig, amíg az esküvőt megtartják. Félt, hogy a leány elhidegül tőle a városban. Azért rabolta a pénzt, hogy legyen kelengyére s menyasszonya szüleit kártalanítsa azzal az összeggel, melyet leányuk a városban keresett volna.

A kikérdezés alaposága és tervszerűsége is mintaképp szolgálhat. A gyanúsított lélektanának helyes ismeretére vall ama eljárás, hogy a kezdetben tanuként, majd gyanúsítottként kikérdezett Kazár János előtt egyetlen szót sem szóltak a gyilkosságról. A csendőrök végig csak az orvvadász 6 mm-es flóbertjét keresték oly ügyesen, hogy a gyanúsított végül is úgy érezte, hogy benne nem a gyilkost gyanítják, hanem csak az orvvadászást akarják rábizonyítani. Csak akkor álltak nyíltan elő a gyilkossággal, amikor a gyanúsított már minden tárgyi bizonyítékot eladott.

Hogy milyen fontos, sokszor döntő jelentőségű a személymódozás lelkiismeretes megtartása, látható a gyanúsított zsebében megtalált kis csavar szerepéből, mely a nyomozás során előkerült puska tokfarkát rögzítő hiányzó csavar menetébe beleillett. Ez a kis csavar egyik döntő bizonyíték volt.

Miként a legtöbb nyomozásnál, úgy ennél is találunk hibát, melyet tanulságként meg kell jegyeznünk. Amikor a szálak Kazár János felé vezettek, kikérdezése végett az őrs járőrt vezényelt a Kazárék kb 10 km-re fekvő tanyájára. A járőr nem kapta otthon Kazár Jánost s ezért a szüleinek hagyta meg, hogy amint a fiúk haza jön, azonnal küldjék a községházára, mert egy rablógyilkosság ügyében fogják kihallgatni. A helyes az lett volna, ha a járőr megvárja, míg a keresett hazajön és magával viszi, hiszen igen súlyos bűncselekményről volt szó. Így amikor Kazár János este hazaérkezett és szülei elmondták neki, hogy miről van szó, volt ideje eltüntetni a bizonyítékként számításba jövő dolgokat, melyeknek feltalálása ránézve végzetes lehetett volna, s ezt meg is tette. Első kikérdezés után nevezett a járőr elengedte, de a későbbi puhatolások során a helyzet úgy alakult, hogy Kazáréknál házkutatás megtartása vált szükségessé. A házkutatást egy 2 főből álló egyenruhás és egy 1 fős polgáriruhás járőr foganatosította. Az egyenruhás és polgáriruhás járőr együtt ment a Kazárék tanyájára, mely nyílt terepen, szabadon állott. A közeledő járőrt Kazár János természetesen már messziről észrevette és volt ideje elrejtteni a bűnjeleket, a lopott pénzt és mindazon tárgyakat, melyek tettességére utáltak.

A helyes az lett volna, ha a polgáriruhás járőr hamarabb érkezik és jó ürüggyel lekötötte volna a gyanúsítottat, míg az egyenruhás járőr észrevétlenül megérkezik.

Az ismeretlen gyilkosságnál, bár a szűkebb helyszínen kívül egy egész utca is képezte a helyszínt, az őrs járőrei a nyomozó alosztály helyszínelőjének megérkezéséig oly tökéletesen zárták le és

HIREK

Kitüntetés adományozása. A Kormányzó Úr Ö Fő-méltósága legfelsőbb elhatározásával adományozta méltóztatott a Magyar Bronz Erdemermel: Szigei Kázmár Marton csendőrnek, 1943. augusztus 22-én két fúdoklónak az Ung folyóbol saját élete veszélyeztetésével a biztos vízbelúllástól való megmentéséért.

Áthelyezés, tartós vezénylés, kinevezés, beosztás. A m. kir. honvédelmi miniszter úr — a m. kir. belügyminiszter úrral egyetértésben — áthelyezte: Lengyel László századost Gyuláról Salgotarjába, Pelsőczy László századost Salgotarjából Nagyváradra, dr. Bazsó Lajos századost Székelyudvarhelyről Gyulára, Nagyványi Odón századost Berettyóújfaluból Zomborba, dr. Eötvös László századost Miskolcra Székelyudvarhelyre, M. László századost Zomborból Zilahra, Mucsi István főhadnagyot Zilahról Szekszárdra, dr. Sándor Pál főhadnagyot Rimaszombatból Miskolcra, dr. Zongor László főhadnagyot Gyuláról Berettyóújfaluba, Sörényi István századost, a 3. csendőr lovastársadalmak Kiskunhalasra történt áthelyezése következtében Budapestre Kiskunhalasra, vitéz Ugray Gábor alezredest Marosvásárhelyről Budapestre, dr. Kónetsny Aladár századost Marosvásárhelyről Kézdivásárhelyre, dr. Radó Endre századost Kézdivásárhelyről Budapestre, Vásárhelyi József főhadnagyot Zentáról Marosvásárhelyre, dr. Periaki Gyula főhadnagyot Nagyváradról Budapestre, dr. André László főhadnagyot Marcaliból Zentára, nemes palocsai Palocsay István főhadnagyot Nagybányáról Nagyváradra, nemes posoni Szent-Martoni Ernő századost Szombathelyről Budapestre, Körmendy Árpád g. alezredest Nagyváradról Budapestre, Lőcsai Jenő g. főhadnagyot Nyiregyházáról Nagyváradra, Kádár Antal g. főhadnagyot Kassáról Szegedre, Tóth Kálmán IV. g. főhadnagyot Ungvárról Kassára; tartósan vezényelte: Görgey Kálmán századost Nagyváradról a főherceglaki csendőrszázadhoz századparancsnokul, Kiss Gábor hadnagyot Szombathelyről, Büki Péter hadnagyot Nagyváradról a főherceglaki csendőrszázadhoz oktatótiszti minőségben; kinevezte: Bartos Odón őrnagyot a híradóosztály parancsnokává, dr. Körösi Zoltán századost a híradó szárny parancsnokává, dr. Kara László főhadnagyot a híradó műszaki alosztály parancsnokává, beosztotta: Hunyadi György g. főhadnagyot a nagyváradi csendőr tanzászlóalj gazdasági hivatalának főnökéül.

Nyugállományba helyezés. A Kormányzó Úr Ö Fő-méltósága legfelsőbb elhatározásával nemes al-torjai Apor József alezredest nyugállományba helyezését 1944. évi február 1-ével, a megejtett felülvizsgálat eredménye alapján elrendelni méltóztatott.

Tiszti rendfokozatról lemondás elfogadása. A m. kir. honvédelmi miniszter úr Lukács Lóránd hadnagyok a tiszti rendfokozatáról való lemondását elfogadta.

Nemesség elismerése. A m. kir. belügyminiszter úr Xántus György hadnagy régi magyar nemességét és a „csik-tapocai” előnév használatához való jogát igazolta.

Dicséret. A m. kir. honvéd vezérkar főnöke okirati dicséret elismerésben részesítette: Heves József főhadnagyot a Szovjet elleni hadműveletek alkalmával, az ellenség előtt teljesített kitünő szolgálataiért.

A budapesti I. csendőrkerület parancsnoka okirati dicséret elismerésben részesítette: Sipos István törzsőrmestert (IV. ker.), Péter István őrmestert (V. ker.), Fetske Lajos őrmestert (VI. ker.), Tóth Péter őrmestert (X. ker.), Besenyei János őrmestert (I. ker.), Várszegi Lajos őrmestert (III. ker.) nyilvánosan megdícsérte: Buzás István, Csendes Gyula, Nagy József I., Király Ferenc, Kincses Marton csendőrt (I. ker.), Karakas István őrmestert (V. ker.), Békei István őrmestert (IX. ker.), Csabai János őrmestert (X. ker.).

A kolozsvári IX. kerület parancsnoka nyilvánosan megdícsérte: Jakab József csendőrt.

A marosvásárhelyi X. kerület parancsnoka okirati dicséret elismerésben részesítette: Pásztor Gyula főtörzsőrmestert.

Szolgálati Díszérem odaítélése. A m. kir. honvédelmi miniszter úr 35 évi tényleges szolgálati idejüknek betöltése alkalmából odaítélte a Szolgálati Díszérmel: Póbori Lőrinc alhadnagyok 1942. szeptember 24-ével, Oláh József I. ir. főtörzsőrmesternek és Csapó János törzsőrmesternek 1943. október 6-ával, vitéz Erdélyi István alhadnagyok 1944. január 4-ével, Kassai Antal ir. alhadnagyok 1944. január 17-ével, Makai Imre ir. főtörzsőrmesternek 1944. január 17-ével, Lugosi János sv. főtörzsőrmesternek 1943. december 28-ával.

Fegyverhasználat. A hernécsi őrs állományába tartozó egyik járőr január 15-én, Hernécs község szélénél Hotya Illés felfegyverzett katonaszökevény, szokásos bűntettes ellen, mert a járőr többszöri felszólítására nem állt meg, löfegyvert használt. Nevezett a helyszínen meghalt.

Az alsóváalkói őrs egyik járőre január 18-án, Alsóbán községben Bencze Karácsony katonaszökevény ellen — mert a fegyverhasználatot fenyegető rákiáltás dacára nem állt meg — löfegyvert használt. Bencze a helyszínen meghalt.

Csendőrségi Közlöny. 1. szám. Gázalarc alkatrészek pótlása. 2. szám. Lovaglőszabású fekete pantalló viselése. Hadapród jelzés viselése jogosultságának feltüntetése a zsoldkönyvben. Rendfokozatukat vesztett tisztok, tisztjelöltek és hasonlóállásúak legénységi rendfokozatba való előléptetése. Számvevő tiszthelyettes tanfolyamba való jelentkezésre felhívás. Menetöltőzetként viselőkhöz ruházat meghatározása a csendőr tisztikar részére. Elvonuló alakulatokhoz beosztott csendőr legénység ruházata. Soroksári és nagygyógyi gyalogőrs megszüntetése és ugyanott közlekedési különítmény felállítása. Gazdasági hivatal szervezése a központi nyomozó parancsnokságnál.

Gyűjtünk anyagot a m. kir. csendőr levéltár és múzeum számára! Tényleges és nyugdíjas csendőrbajtársak! Kutassunk csendőrségi emlékeink között!

Minden régi fényképet, képet, könyvet, iratot, öltözeti és felszerelési cikket és egyéb régi tárgyat stb., ami a testület hagyományápolására alkalmas és a csendőrség történelmének megírásához adatul szolgálhat, ajánljuk fel a csendőrlevéltár és múzeumnak! Az egyes országrészek visszatérésével és a jelenlegi háborús szolgálatteljesítéssel kapcsolatos csendőri fényképek és egyéb emlékek a jövő történelmének megírásához pótolhatatlan értéket jelentenek! Küldjünk be ezekből is minél többet. Kérésük fel öreg, nyugdíjas bajtársainkat s kérjük fel őket is az emlékek átadására!

Minden beküldött tárgyhöz küldjünk rövid leírást. Ebben ismertessük a fényképet, vagy a tárgyat, a személyek nevét, a csendőri szolgálattal vagy személyvel való kapcsolatát az évszámmal együtt, értékét, esetleg történelmi vonatkozását és az adományozó nevét. Semmi sem értéktelen! Mentsük meg emlékeinket a jövő számára! Az értékesebb anyagot a levéltár és múzeum megvásárolja! Felvilágosítást, útbaigazítást mindenkinek szívesen ad: a m. kir. csendőrlevéltár és múzeum, Budapest, II., Fő-u. 71.

Helyesbítés. Lapunk f. évi január 1-i számának 25. oldalán a „Sportbajnoki jelvény adományozása” kezdetű közleményünk utolsó sorába a „vitéz” szó tévedésből került be. Kérjük törölni.

Országos Tiszti Tudományos és Kaszinó Egyesület közleménye. Katonai, tudományos és ismeretterjesztő előadás. A Magyar Földrajzi társaság előadása 1944 február hó 7-én (hétfőn): „Die Umwertung der Weltlage Japans.” Előadó: Prof. Dr. Hugó Hassinger (Wien). Német nyelven, vetített képekkel. Ezen az előadáson az O. T. K. tagjai, családtagjai és sárgaszínű meghívóval ellátott vendégek (hölgyek is) megjelhetnek. Az előadás 18 órakor kezdődik.

A Magyar Szárnyak, a magyar repülés népszerű folyóirata legújabb számában közli a Magyar Aero Szövetség jelentkezési felhívását a haderőnkívüli repülőképzésére. Jánosy István részletes beszámolót ad harcirepülőnk nagyszerű teljesítményeiről, Léway Győző százados zuhanóbombázóinkról, Jankovits Ferenc bombázóinkról ir. Dósa László százados az 1943. téli harcok egyik legdicsőségesebb fejezetéről, Ilovskoje védelméről és a magyar repülőkatonaik vitéz harcairól ir. Repülőorvosi problémákat is tárgyal a lap, majd a magyar repülés már-már elfelejtett úttörőjéről, Némethy Emilről ad rövid életrajzot. Érdekes cikkeket és képes oldalakat kapunk az óriásgépekről, az új angol rakéta-repülőgépekről, a szállító siklógépekről, valamint a Douglas Boston-mintájú univerzális harcigépekről. Sebesi László repülő-típusú ismeretek közlését kezdi meg, vitéz Járomy Árpád százados a magyar ifjúságnak ir. cikksorozatát. Még számos más érdekes cikk, repülőhírek, regény, kisebb közlemények, képek teszik változatos és gazdag tartalmú olvasmánnyá a Magyar Szárnyak legújabb számát. A lap ára 1 pengő. Műveltségügyi hivatal kiadójával készsággal küld. (Budapest, VII., Király-u. 93.)

Ki tud róla? Özv. Ivanics Istvánné (Ujszász, báró Orczy Lőrinc uradalom) keresi Horvát János csendőrm.-t, akinek a fronton 220/10. volt a tábori postaszáma s aki férjét 1943 január 17-i hősi halála előtt látta. Keresett — vagy aki tud róla — írjon a fenti címre.

Lakást kaphat takarítás ellenében megbízható, egyedülálló munkabíró nő, nyugdíjas özvegy vagy árva. Jelentkezés Beranek őrnagynál, Budapest, II., Batthyány-u. 7. sz. 1., délelőtt 10 óráig, vagy d. u. 15—17 óra között. Az őrsbeli bajtársakat kérjük, hogy aki alkalmas női tud, hívja fel a figyelmet erre az állásra.

SZEMÉLYI HÍREK.

Előlépett: vizsgázott törzsőrmesterré: a miskolci VII. kerületben: Farkas István I. őrmester, törzsőrmesterré: a budapesti I. kerületben: Kocz Elek, Bede Antal, Kaszás Illés, Szigetvári Lipót, Juhász Antal, Szabó József V., Pataki Pál, Bánkúti György, Kató Antal, Rózsa István, Párkányi István, Vörös Kálmán I., Kovács Mihály, Juhász Gyula, Váradi György, Miglécz Béla, Solymosi Kálmán, Antal István I., Szabó Sándor V., Csaba János, Szalai György, Nemes Ferenc, Bősze Jenő, Bócsi Imre, Egyed Pál, Szöllösi József, Hosszu Béla, Kaszab József, Bérczesi János I., Nagy Lajos II., Fekete István, Kovács Gyula, Börcsök Péter, Besenyei János, Szatmári Károly, Nagy Pál II., Bánföldi Sándor, Ernyes István, Haraszi Géza, Dalnoki József, Szűcs Lajos, Hegyvári Pál, Borsányi János, Rózsahegyi József, Mészáros Gyula I., Vass Ferenc; a szombathelyi III. kerületben: Harasztos János, Cserháti István, Solymosi Gyula, Pállos János, Bánföldi János, Magyarlaci János, Puskás Antal, Kuti Ferenc, Hargitai Pál, Egerudgyi István, Csizmazia Endre, Peszle Ferenc, Szöllös Sándor, Kunsági János, Havasi János, Kapuy Károly, Boros Gyula, Széplaki Vendel, Angyal Ferenc II.; a pécsi IV. kerületben: Szeles János, Bognár József, Takács István II.; Zengő Károly, Iván Károly, Tuboly István, Bognár István, Szabadi Ferenc, Horváth Imre I., Ország József, Molnár Ernő, Kenyeres Miklós, Hegyháti József I., Lukács Ferenc, Sasalmi József, Menyhart István, Kővári Lajos, Jankó Simon; a szegedi V. kerületben: Ábrahám Mihály, Pelényi János, Nagy István I., Papp Imre I., Gyarmati László, R. Szabó Imre, Tóth András I., Fürjes Ferenc I., Héncs Imre, Balogh Imre, Csele Ferenc, Lukács Ferenc, Harangozó András, Urbán László, Hontendrei János, Péter István, vitéz Váradi József, Harkai József, Bánfal István, Barancsi István, Szabó István I., Molnár János II., Németh Ferenc, Harkai Dezső, Varga András, Ujvári Jenő, Horváth Géza, Nagy József VI., Dobó István, Mucsi András, Illés Ferenc; a debreceni VI. kerületben: Gál Ferenc I., Vincze János, Tarosi Gyula, Pale Imre, Rádi József, Szántó Antal, Szucsányi Béla, Szűcs Béla, Nagyvárad Béla, Papp Zoltán, Igaz Lajos, Szécsy Bálint, S. Varga Károly, Elek Sándor II., Harmati János, Böszörményi István, Kiss Kálmán I., Borszúki Antal, Takács Ferenc II.; a miskolci VII. kerületben: Durutya Odón, Hargitai Pál, Biró János II., Kálmár Vince, Dósa Lajos, Kovács József II., Lueskai József, Gáspár József, Komondi

HALOTTAINK

Orbán Gábor szegedi V. kerületbeli főtörzsőrmestert január 10-én, gyakorlat-közben, egyik bajtársa véletlenül agyonlőtte. Rozsály községben temették el. 1922. április 20. óta szolgált a testületben. A Háborús Emlékérem kard és sisakkal, I. oszt. Legénységi Szolgálati Jellel, a Felvidéki, Erdélyi és Délvidéki emlékéremmel és az Osztrák háborús emlékéremmel volt ellátva.

Kerekes Ferenc, a központi nyomozóparancsnokság állományába tartozó törzsőrmester január 10-én Budapesten meghalt. Újpesten temették el. 1925. szeptember 21. óta szolgált a testületben. Kitüntetései: Károly csapatkereszt, Sebesülési érem egy sávval, Háborús emlékérem, II. oszt. Legénységi Szolgálati Jel, Erdélyi Emlékérem, Osztrák és Bolgár háborús emlékérem.

Nyugállományú bajtársaink közül meghaltak:

Félix Mihály főtörzsőrmester (VI. ker.), 1898—1915-ig szolgált,

Gali Ferenc ny. főtörzsőrmester (VI. ker.), 1910—1937-ig szolgált,

Németh István III. főtörzsőrmester (III. ker.), 1891—1904-ig szolgált,

Simon József főtörzsőrmester (V. ker.), 1908—1914-ig szolgált,

Szabó István I. főtörzsőrmester (IV. ker.), 1910—1923-ig szolgált,

Szombathelyi Sándor főtörzsőrmester (VII. ker.), 1902—1927-ig szolgált a testületben.

Kegyelettel őrizzük emlékeiket!

László, Szelei István, R. Papp Károly, Répási Ferenc, Blinnyi István, Lukács Bertalan, Karczagi Bernát, Selley László, Illési David, Pejér Ferenc, Füleki József, vitéz Lovász Márton, Mohácsi Mihály, B. Katona Sándor, Gimesi József, Szalai Lajos, Csapó Jenő, Szalai László, Takó Zoltán, Mihályi János; a kassai VIII. kerületben: Molnár János II., Vazsonyi János, Király Sándor I., Seres János, Maczkó Ferenc, Abonyi Gábor, Veldi József, Nagy György L., Hárfás István, Módos Imre, Pálfalvi György, Magyorósi János II., Légrádi András, Emödi Benjámin, Gubacsi József, Bodnár Béla, Legényei Antal, Varjasi János, Veres László, Bernáth András, Kovács Gyula, Nagy János II., Ványi Lajos, Becskel János, Czeglédi Gergely, Sarkadi Ferenc, Bural István, Pocsai Gyula, Dajka István, vitéz Ladányi Zoltán, Pongor Sándor, Köhidi István, Faludi Gyula, Szegedi Ferenc, Gulyás Márton, Takács Jenő, Takács Ferenc I.; a kolozsvári IX. kerületben: Szabó József V., Szalai István I., Orbán József, Jávorkai István, Veszprémi Imre, Birta András, Heráldi István, Szentmihályi Ferenc, Ratkai István, Jánosa István, Boros István II., Haris Lajos, Kövesdi Illés, Nagy József III., Kiss-Farkas József, Ösz György, Patkó István, Pethő Sándor; a marosvásárhelyi X. kerületben: Kovács Ferenc I., Masa József, Molnár József IV., Domán Ferenc, Molnár Zsigmond, Kertész Károly, Mihály György, Pásztor József, Bolvári András, Márton Béla őrmester; őrmesterré: a budapesti I. kerületben: Jászberényi János, Ónody István, Béll Mihály II., Horváth Gyula II., Kőkényesi László, Ferencz István, Morvay Ernő, Forgó Béla, Marton Ottó, Szászi Ferenc, Csaba Kálmán, Fazekas Ferenc, Gombás János, Lukács Ferenc, Kiss János, Bathó László, Honya János, Barát Miklós, Surányi Lajos, Mezei János, Nagyházi Dezső, Dankai István, Sütő Imre, Rácz József I., Nagy Pál Bertalan, Nagy János III., Zámbo László, Németh Károly, Kiss Kálmán, Györi István, Nagy András, Szarka János, Molnár Károly, Nagy József II., Boldizsár János, Pozsgai Gyula, Vizi János, Révész János I., Vona István, Cserfalvi Mihály, Szanyi István, Kosztoláncai János, Abonyi Sándor, Tarnai Gyula, Kara (Kucza) Lajos, Halász István, Balta Béla, Beukó Mihály; a szombathelyi III. kerületben: Vizi Károly, Kövi Kálmán, Czigány Tivadar, Konkoly József, Gesztesi Ferenc, Szabó Imre III., Szekeres Lajos, Pozsgai Imre II., Márkus János, Polgár Ferenc, Takács Imre I., Hosszu József II., Szalai Lajos II., Baráth Ferenc, Dóra Jenő, Orbán János, Csorba Károly, Laczi József, vitéz Berta Sándor, Kiss József II., Kecskés József, Déry Jenő, Németh Ernő, Kocsis Vtndei, Tornai Lajos, Koppanyi Ferenc, Kiss Imre III., Varga Ferenc I., Puskás Sándor, Vajdas István, Hegedűs Dezső, Bende József, Bátorfi Lajos, Baranyai Gyula, Csatos Sándor, Ferenc József, Felhős József, Fülöp János II., Méhes Máté, Nagy János V., Németh Ferenc V., Polgár Jenő II., Tolnai József, Vörös Ferenc I., Vincze Antal, Gerencsér András, Gál József II., Halmosi János, Kiss József I., Kislánci István, Kecskés Lajos, Körös József, László Ferenc, Lajos Gyula, Molnár József IV., Lencsés Imre, Páhi László, Vida Imre, Békési Ferenc, Lelkes József, Horváth László IV., Gángó István, Cziráki Vilmos, Földesi László, Bánáti István, Lakatos István, Horváth József I., Békési István, Lakatos János, Mezősi János, Ács Jenő I., Pálfi József II., Ádám Vendel, Hartai Gyula, Ács Jenő II., Horváth József IV., vitéz Dencs József, Kemenesi Imre, Botfai Ferenc, Szabó István II., Tölgyes János, Halmosi Ferenc, Várkúti József, Kazinczy Béla, Kerka Ferenc, Imre György; a pécsi IV. kerületben: Gémes Mihály, vitéz Papp Ferenc, Tóth István VIII., Varga Jenő, Szelle Lajos, Bélafi István, Havas Ferenc, Hegedűs Flórián, Balogh Vince, Baráti Barnabás, Ősi Mihály, Magyorósi Ferenc, Bartal István, Zimányi Béla, Pálfalvi Lajos, Szendresi István, Czukor István, Csató Károly, Ünnepe Sándor, Szentmiklósi István, Tóth Ferenc VII., Varga Ferenc IV., Török József, Bodai István, Polgárdi Ferenc, Szabó István V., Gerencsér Lajos II., vitéz Hompó László, Lakatos Ágoston, Szabadkai (Jaszók) János I., Kövesdi (Krivosik) Imre, Racskai Győző, Süle József, Kasza Kálmán I., Bárdos Ferenc, Rózsahegy József, Solti István, Balatoni András, vitéz Radosnai György, Tóth József IX., Herke Jenő, Harmati Mihály, Kutak Ferenc, Sipos Sándor, Tóvári Károly, Futó Lajos, Dévai Gyula, Balogh András II., Győre Dezső, Dobsa István; a szegedi V. kerületben: Nagy Antal I., Kishalmi István, Dudás János, Budai István, Borbély József II., Fodor András, Horváth József I., Nagy Ferenc, Vasadi Sándor, Jusztin József, Katona István, Molnár József I., Igács Ferenc, Rajnai István, Szabó János III., Madácsy Árpád, Magyorósi Antal, Papp Lajos II., Csáki Pál, D. Nádas Mihály,

Rétfalvi Zoltán, Bori Ambrus, Horváth József II., Nagy József II., Benyus Dezső, Szabó Mihály II., Godány Kálmán, Török József III., Balogh Kálmán, Deák István, Fabá György, Gera Antal, Petrich Ferenc, Bardóczy János, Horváth Gábor, Süle Lajos, Sarkadi György, Máthó István, Harczos István, Kiss Lajos III., Szőke József II., Kiss János I., Domonkos István, Kiss Imre II., Móczó Gábor, Szabó Lajos III., Herédi István, Utasi János, Albert János, Bajai László, Barna István, Horváth Rezső, Kőhegyi Károly, Kulacs Ernő, Morvai Mihály, Szabó Béla, Gulyás Mihály, Kiss János III., Perjesi János, Szabó Ferenc III., Borbély Pál, Dezsényi Ferenc, Kiss Gábor II., Arday Sándor, Ács Suta Imre, Borók Ferenc, Gubcsi Boldizsár, Koncz Béla, Mátyás István I., Mikus István, Tóth László V., Németh Sándor I., Harmati Jeremiás, Benkő József, Kovács Sándor III., Fekete Imre I., Szerencsés Ferenc, Vida Károly, Szeghalmi Sándor, Kédár József, Kele Lajos, Tamás Mihály, Tóth Mihály I., Horváth István VI., Rabi Mihály, Vas Dániel, Tamás István, Okros Sándor, Szabolcsi István, Szűcs B. Albert, Takács Lajos, Zsember István, Petneházi Gergely, András József, Dienes Lajos, Kádár Gyula, Kelemen Károly, Pálkovács László, Huszár György, Ipolyi Ferenc, Homoki György, Perfalvi János, Balogh János, Takács János, Császár Kálmán, Csúcs György, Végvári Antal, Balogh György; a debreceni VI. kerületben: Lengyel János I., Urbán Ferenc, Batai István, Tóth Barnabás, Zalavári János, Sütő Sándor, Tokaji András, Kovács Ernő, Petrik István, Cs. Kovács Mihály, Egervári László, Harosa István, Mészáros Pál, Kaszás Károly, Makai Mihály, Kőfalvi Pál, Csémy László, Petrovics Mihály, Kovács András, Latorcai János, Szűcs Sándor I., Szántó Béla, Döbreyi József, Gyónfalvi István, Csontos Vince, Páldi István, Gazdag Pál, Szűcs Imre II., Hegedűs János, Puha Dénes, Hideghéthy Árpád, Kazán Mihály, Szőke József, Csipes István, Pénczes István; a miskolci VII. kerületben: Fővényesi József, Szegő Sándor, Horváth János I., Debreceni Gábor, Kiss József, Polonkai Béla, Gergely Károly, Tátra János, Szentlélek Ferenc, Tolvaj Flórián, Süveges István, Jákóhalmi József, Balogh István III., Imsticzei Jenő, Tóth István IV., Kerék József, Tóth József, Törökéri Ádám, Dócs Dániel, Eröss János, Udvardi András, Tóth József II., Huszár János, Besenyi Lajos, Kiss János, Vadas Imre, Végh Ferenc, Király István I., Sütő Ernő I., Harsányi Tivadar, Vadnai Bertalan, Ujvári Ferenc, Nagy István VI., Kozma József, Kuncsár Mihály, Szelei Sándor, Tarjáni Lajos, Veres József, Láng Lajos, Balla Gyula, Török, Antal, Várhalmi Lajos, Papp József, Koós Ferenc; a kassai VIII. kerületben: Batta Pál, Juhász László II., Bogoly János, Hámosi Pál, Tóth János V., Bóti József, Darai Ferenc, Béres Imre, Szalontai István, Horváth József II., Varga József II., Csurfi Pál, Szűcs Pál, Balga István, Kolozsi László, Jukus Béla, Hajnal Lajos, Aranyosi György, Kohári János, Gaál Elek, Korcsog Pál, Hulyák Tibor, Nagy László II., Polcz Péter, Kiss József II., Gulyás Lajos I., Török Imre II., II., Kiss Ferenc II., Juhász József II., Sebő Ferenc, Vida Sándor II., Szabó Miklós II., Király Mihály, Kovács Ferenc II., Petrik József, Melles Lajos, Kopasz Bálint, Benda József, Molnár Lajos II., Szittya György, Molnár Béla I., Fillér József, Fehér István, Takó Sándor, Péteri Péter, Taipas István, Toiner István, H. Tóth Mihály, Gombos László, Bikás József, Szabó János I., Rácz Vilmos, Szécsi Antal, Tamás János II., Sági Béla, Jenei István II., Nagy Dezső II., Kocsis György, Demeter Sándor I., Karáth Ambrus, Fekete János I., Kollár Ferenc, Tóth János IV., Konez Imre, Tuhánszki Imre, Csányi József, Mojzes Vince, Balatoni Lajos, Batta Béla, Borbély Endre, Kertész Bertalan, Mező Pál, Pájer András, Pásztor Bertalan, Papp József III., Zsirai László, Zalavári Ferenc, Nagy Gyula, Sági János, Balázs István I., Füleki Béla, Iski Gyula, K. Csató Lajos, Deák István, Békési János II., Kozma Miklós, Bujdosó Péter, Balogh Ferenc, Csikós János, Prágai Mihály, Gombos József, Nagyházi László, Tokai József, Lipcsei Ferenc, Mátraházi Ferenc, Pásztor János, Kovács Lajos IV., Balázs Kálmán, Papp Ilés, Galambos Miklós, Ecsédi János, Hajnal Sándor I., Vizi Pál, Tóth István IV., Bokor Pál, Bozóki Flórián, Zalavári Lajos, Sipéki Gábor, Almási István, Juhász István II., Károly Albert, Balogh Bálint, Pozsár András, Pocsai József II., Vaskó Mihály, Molnár Mihály, Horváth Péter, Szerző Károly, Vaskó János, Révész Gyula, H. Hegedűs László, Czimbalmos József, Rimóczi Imre, Kolozsvári Gusztáv, Varga János I., Molnár Nándor, Bán György, Szendi József, Szolnoki Jakab, Beregszászi Sándor, Palkovics István, Ger-

zsegyi Béla, Varga György I., Andics István, Dombóvári József, Farkas Lőrinc, Pinczés Sándor; a kolozsvári IX. kerületben: Laczkó Pál, Bencsik Balázs, Szabó Géza I., Garamvölgyi Lőrinc, Nagy Vince, Hári Mihály, Tóth István I., Németh Ferenc II., Barta József II., Császár József, Laczó Vilmos, Klement Alajos, Soós Gyula, Németh Imre III., Somogyi Ferenc I., Gimesi György, Hamai Imre, Bánkó Ferenc, Kopasz András, Horváth Mihály II., Leponyi János, Molnár Viktor, Szűcs Imre I., Tóth Boldizsár, Kerek-réti János, Oláh László, Takács János I., Várhalmi József, Kovács János VIII., Bánsági György, Pintér János, Kassai Lajos, Kiss Endre Károly, Kocza Imre, Szabó Menyhért, Biró László, Lovas Zsigmond, Nyiri Lajos, Vadász László, Sütő Zsigmond, Pétervári Mihály, Tyukos Ferenc, Márton István, Németh Kálmán I., Elek Zoltán, Székely Jenő, Tóth Bálint I., Galántai András, Horváth Gyula I., Császár Lajos, Juhász István II., Nyári Géza, Katrus Antal, Medve József, Mahely Pál, Nagy Mengyi István, Rózsa Tibor, Bartal Ferenc I., Konyár József, Szolnoki Péter, Huszár László Gáti József, Göndör Sándor, Perbiró Sándor, Kovács Gyula III., Bán Sándor, Takács Lajos II., Németh János I., Pálszabó Mátyás, Rajna Imre, Biró András, Dobsa Imre, Jójárt János, Táborosi Péter, Mészáros Imre II., Vida János, Balla Sándor I., Zvolenszki József, Szűcs Imre II., Kőteles István, Kőfalvi István, Battancs István, Látkóczi Vendel, Török István I., Barabás László, Kőfalvi Sándor, Ambrus Lajos, Petővári László, Varga Ferenc II., Puskás János, Fekete Béla, Barna Kálmán II., Csorvási Mihály, Fekete Mihály, Ferenczi Péter, Kiss Ferenc III., Ujvári István, Garamvölgyi György, Bihari István, Szeghalmi Imre, Vönekli Lajos, Máté Károly, Zibonyi György, Lenkefi Ferenc, Kelemen János, Dobronyi József, Zsemlye József, Latara János, Fekete Károly I., Czucz Imre, Szemenyei Károly, Takács András, Tihanyi Márton; a marosvásárhelyi X. kerületben: Pálos Béla, vitéz Sipos János I., Bogáti Gyula, Bajnai Lajos, Csipes Zsigmond, Ferenczi Imre, Kalász István, Lengvári János, Magyar Antal, Szabadkai János, Szabó József IV., Varga Mihály II., László Ferenc, Marosvári János, Tóth Béla I., Császár Ferenc, Farkas László, Farkas Ferenc, Honosi Ferenc, Hollósi György, Kelemen József, Garamvölgyi Antal, Fonyódi György, Kelemen Gyula, Kiss Lajos II., Szanyi F. János, Szabó Béla II., Tatár Menyhért, Tarjáni István I., Vásárhelyi István, Zima István, Gál Jenő, Somfalvi József, Suba Lajos, Tábor Lajos, Pázmán András, Magyar József, Göndöcz József, Gácsi János, Kuti Ferenc, Kajszák Béla, Bognár György, Lizi Ferenc, Csanaki György, Rostás Szilveszter, Molnár István III., Lengyel József I., Heves József, Bakó Gyula, Szabó Vendel I., Kóti Gyula, Danko Balázs, Molnár Jakab, Sutus István, Kis Baranyi Antal, Csuka József, Balázs Gyula, Simkó Imre, Novák István, vitéz Balogh Márton, Szemes János, Lengyel József II., Szabó Pál II., Sarus János, Mészáros Ferenc, Balla János, Sütő Miklós, Tancos Imre, Tóblás János, Dobronyi István, Németh György, Kárándi Béla, Gergely András I., Zámbo Lajos, Rozgonyi Károly, Németh

János, Bakó Ferenc, Berki József, Garabon József, Fáskerli Andras, Pusztai József, Tarcsi István, Nagy Pál, Ferenc István I., Berkes Sándor, Pál Zsigmond, Izsák István, Hernádl István, Dombóvári Vilmos, Czili Mihály, Seres Gyula, Szegedi János, Bényi György, Fodor István I., Kólcái András, Arany Imre II., Horváth István III., Hatos József, Bartók János, Kocsis Béla, Pál Dezső, Dulai János, Koós Sándor, Kemenesi Sándor, Temesvári Ferenc, Nyiri Gábor, Tóth Gyula, Mezősi Flóris, Keszeli Ádám, Kanyitúr János, Kozár Gyiril, Faltai István II., Varjú István, Dombóvári László, Kovács Gyula, Vadas István, Vincze György, Szabó Rezső, Ozogány István, Cserta István, Pintér Lajos csendőr; próbacsendőr-örvezetővé: a pécsi IV. kerületben: Cs. Szántó Imre, Németh Ferenc I.; a debreceni VI. kerületben: Kocsmár István, Szőke József, Hajba Kálmán; a kassai VIII. kerületben: Hérics Jenő, Bálint Imre, Dovisesák Mihály, József József; a marosvásárhelyi X. kerületben: Vékony József, Elek Bálint, Gyergyai Ignác, Tóth-Lajos III. próbacsendőr.

Kinevezés: A budapesti I. kerületben: Soós János I., Tölgyes Gábor, Lantos Ferenc, Balla József, Takó Ferenc, Bak József, Jenei Pál, Berze István; a pécsi IV. kerületben: Kaposi Béla, Bérczesi György, Haypál Sándor, Várnagy Lajos, Simon Ferenc I., Halász József, Vig János, Horváth Károly I., Pajor István főtörzsőrmester őrsparancsnokká, Hargittai István, Kintó Mihály, Trombitás István v. törzsőrmester ideiglenes őrsparancsnokká; a szegedi V. kerületben: Ormándi József; a debreceni VI. kerületben: vitéz Kolosbói Gyula, Karácsony András, Peták Ferenc; a kassai VIII. kerületben: Nagy Kálmán főtörzsőrmester őrsparancsnokká, Vigh Albert főtörzsőrmester szolgálatvezetővé; a kolozsvári IX. kerületben: Házi János, Bokkon Lajos, Juhász Miklós, Németh Kálmán IV., Kertész Miklós III. főtörzsőrmester őrsparancsnokká, Bóta Bernát, Varga István I., Debreceni Sándor, Tamás János II. v. törzsőrmester ideiglenes őrsparancsnokká; a marosvásárhelyi X. kerületben: Nagy István IV. főtörzsőrmester szolgálatvezetővé, Csik Mihály, Galambos Lajos főtörzsőrmester őrsparancsnokká kinevezetett.

Véglegesítették: a pécsi IV. kerületben: Györi József, Szabó József II., Elter József, Major István, Perák János; a miskolci VII. kerületben: Lőrincz Pál, Antal B. István, Pinczés Sámuel, Miklós (Purgel) Mihály; a kassai VIII. kerületben: Gerő Miklós, Lőrinc Ferenc II., Nagy János V., Pörge Béla, Szűcs Mihály, Lőrinczi Gábor, Kirizsó János, Gémöri Árpád, Benkő Dániel csendőrök az előírt próbaszolgálati idő letelte után.

Házasságot kötött: Horváth Károly IV. g. százados Ékes Gizella úrnővel Gyulán, Remsey (Nóger) Frigyes g. hadnagy David Ilona úrnővel Budapesten; a budapesti I. kerületben: Juhász Károly főtörzsőrmester Horn Arankával Budapesten, Csontos András őrmester Tubák Erzsébettel Pesthidegkúton, Bánkúti József őrmester Nagy Annával

Használjunk csendőrségi levelezőlapokat! mert művészi értékűek, olcsók és jövőbelüket az emlékbizottság a háboruból és békében jól halált halt csendőrök emlékének megőrzésére fordítja.

Csak kifogástalan árut

szállító cégek hirdethetnek lapunkban. Ehhez az is szükséges, hoggha olvasóinknak a vásárlások során bármelyik cég ellen kifogása merül fel, ez a mi tudomásunkra jusson. Kérjük tehát olvasóinkat, közöljék velünk kifogásaikat, hogy togos panasz esetében törölhessük hirdetésink sorából az illető céget.

Ne írjunk elfemerő és közzendő levelet árak jó minőségéért, olcsó árúért stb., mert egyes cégek az ilyen leveleket gyűjteményes nyomtatványba foglalva, üzleti reklámnak használják fel, már pedig a m. kir. csendőrség tagjai nem lehetnek hírverői semmilyen üzletnek!

Vajtán, Arányi Gyula őrmester Vranek Ilonával Budapesten; a szombathelyi III. kerületben: Bodrogi Mihály őrmester Szabó Rozália Karolinnal Badacsonytomajban, Nagy István IX. főtörzsőrmester Nagy Arankával Szentgyörgyvölgyön, Villányi István őrmester Tanczos Annával Bánokszentgyörgyön; a pécsi IV. kerületben: Lakos Antal őrmester Kasza Máriával Orosházán, Téglás Ferenc őrmester Vörös Inénnel Magyarégyesen, Fegyveres Lajos őrmester Kreidl Teréziával Németladon; a szegedi V. kerületben: Szöllösi Mihály őrmester Sinkovics Ilona Jusztiniával Szenttamáson, Petőfalvi József csendőr Bartók Ilonával Gomboson, Békéfi László őrmester Meskó Eleonórával Soltvadkerten; a debreceni VI. kerületben: Váczi Imre őrmester Topa Irénnel Berettyóújfaluban, Papp Zoltán törzsőrmester Jusztin Juliánával Mezőkovácsházán; a miskolci VII. kerületben: Szepesi Ferenc őrmester Putyer Mária Irénnel Rudabányán, Kőfalvi Gyula őrmester Dukai Jolán Annával Budakeszin; a kassai VIII. kerületben: Szűcs Pál csendőr Sedlák Ilonával Garbócbogdányon, D. Pócsi József csendőr Pekár Máriával Percsenyben, Pósa Pál őrmester Fábán Erzsébettel Tiszaujlakon, Szilágyi Imre III. őrmester Madura Jolánnal Nyircsaholyban, Pál Gyula csendőr Gönczi Irénnel Nagygéresen, Toldi Ferenc alhadnagy Máté Gizellával Hodászban, Balogh József III. főtörzsőrmester Markó Jankával Halászon, Antal András őrmester Kőrödi Rozáliával Füzesabonyban; a kolozsvári IX. kerületben: vitéz Bánvölgyi Ferenc őrmester Csányi Eszterrel Deszken; a marosvásárhelyi X. kerületben: Cseh Imre csendőr Kovács Rozáliával Görgényzentimrén, Szép János csendőr Köllő Agnessel Ditrón, Nagy Pál csendőr Nádi Eszterrel Dunapatajon.

Született: dr. Horváth Zoltán századosnak Márta Gabriella leánya; a budapesti I. kerületben: Simon Albert főtörzsőrmesternek Irén Sára Agnes leánya, Papp Lajos IV. törzsőrmesternek Mária Rozália leánya, Rábai György őrmesternek György Miklós fia, vitéz Kertész János őrmesternek János Gábor Ferenc fia, Verbó Mihály őrmesternek Katalin Róza leánya, Babos István őrmesternek Ilona Mária Teréz leánya, Papp János őrmesternek János Miklós fia, Koltai András törzsőrmesternek Mária leánya, Remete Károly őrmesternek Mária Terézia leánya, Ferenczi Károly törzsőrmesternek Károly fia, Nagy V. Benke József őrmesternek József Miklós fia, Bánföldi Sándor őrmesternek Irén leánya, Szabó József V. őrmesternek Dezső Sándor fia; a szombathelyi III. kerületben: Jánosi Gyula főtörzsőrmesternek Katalin leánya, Tóth Lajos I. főtörzsőrmesternek Éva leánya; a pécsi IV. kerületben: Tapodi László őrmesternek Gizella Emma leánya, Veres János főtörzsőrmesternek Erika Erzsébet leánya, Dér Ferenc őrmesternek Gizella leánya, Ország József őrmesternek Tibor József fia, Pülöp Ernő törzsőrmesternek Ernő László fia, Mészáros Sándor őrmesternek László fia, Hegyháti József őrmesternek József fia; a szegedi V. kerületben: Szabados Sándor főtörzsőrmesternek Tibor József fia, Odor József őrmesternek Ferenc József fia, Papp József őrmesternek József Imre fia, Pécskői Pál őrmesternek Pál és Miklós fiai, Tornya Alajos főtörzsőrmesternek Zoltán fia; a debreceni VI. kerületben: Mohácsi Balázs főtörzsőrmesternek Erika leánya, Oláh Bálint törzsőrmesternek Mária leánya, Óze László törzsőrmesternek Róza leánya; a miskolci VII. kerületben: Nagyfejő János főtörzsőrmesternek Zoltán János fia, Nagy Lajos III. főtörzsőrmesternek Veronika Albina leánya, Nagy Lajos I. főtörzsőrmesternek Lajos fia, Komodi László őrmesternek Zsuzsanna Irén leánya, Palotai János őrmesternek Katalin leánya, Tarnai Béla őrmesternek Katalin leánya; a kassai

VIII. kerületben: Soós Béla csendőrnök Béla András és István János fiai, Tokodi Lajos törzsőrmesternek Dénes József fia, vitéz Tiszasülyi László őrmesternek Katalin leánya, Tóth József II. őrmesternek Imre fia, Sarkadi Ferenc őrmesternek Elemér Ferenc Lajos fia, Trencsényi József főtörzsőrmesternek Erzsébet leánya, Kasza Károly őrmesternek Károly Imre fia; a kolozsvári IX. kerületben: Gergely Béla főtörzsőrmesternek Magdolna Irén leánya, Csomós János őrmesternek József János fia, Szoboszlai István főtörzsőrmesternek Miklós fia, Kiss Ferenc III. őrmesternek Ferenc Sándor fia, Katona István őrmesternek István Jenő fia, Nász István őrmesternek Erzsébet leánya; a marosvásárhelyi X. kerületben: nemes mezőpaniti Barabási Sándor főtörzsőrmesternek Irma leánya, Jánosi István őrmesternek István Lajos fia, Tari Lajos őrmesternek Ágnes Katalin leánya.

Halálozás. Lukács József törzsőrmester Mária Etelka leánya Mohácson, Somos Mátyás törzsőrmester László Mátyás fia Pécsen, Munkácsi János főtörzsőrmester Lehel Károly fia Kecskeméten, Sándor Ferenc őrmester Sándor István fia Szernyén, Köhírdai István törzsőrmester Julianna Ibolya leánya Ungváron, Rigó Sándor őrmester felesége szül. Konkoly Mária, Fazekas János törzsőrmester Antal Sándor fia meghalt.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól fogadunk el, hanem másoktól is, tizenöt hasábnál hosszabbat azonban csak előzetes megállapodással. — A közlemények fogalmazási átciszolásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlésnek és a kiegészítésnek jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot a papírlapnak csak egyik oldalára, félhasábosan és lehetőleg frögeppel kell írni. Olvashatatlannak vagy névtelen kéziratnak nem foglalkozunk. A kéziratok sorsáról ebben a rovatban küldünk üzenetet. Vissza csak akkor küldjük a kéziratot, ha a szerző megcímezte és bélyeggel ellátott borítékot mellékel hozzá. A megjelent közleményeket tiszteletajánban részesítjük.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra fenntartjuk tulajdonjogunkat, beleegyezésünk nélkül tehát sem másutt közölni, sem utánnymutatni nem szabad őket.

Közlemények különnyomatát a nyomda a szerződésben megállapított árszabás szerint készíti el.

Minden hozzánk intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jelleg alatt. Jellegül legcélszerűbb kisebb helyiség nevére, vagy ötjegyű számot választani. Aki jellegét nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűt és állomáshelyét megjelölése alatt válaszolunk.

udvari és kamarai FÉNYKÉPÉSZ

BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 61. TELEFON: 134-178.

Művész kivitelű fényképek, tablóképek, aquarell, olajfestmények, evezőlápok, igazolványképek, külön felvételek

BÁCSÉNYSZKI ALAPÍTVÁ: 1881.

„PRECISION” óra és ókzerraktár
KOLOZSVÁR, MÁTYÁS KIRÁLY-TÉR 15.
TELEFON: 87-59.

Levélben akkor sem válaszolunk, ha a beküldő bélyegzet mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőr Lekszikon” rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyét is fel kell tüntetni. Hozzánk intézett leveleket nem tereleink szolgálattal útra, trójkáról és tartalmukról senkinek sem adunk fölvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, az igazságügyi és a közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, a rendőrség, a bíróságok, az igazságügyi és a közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjai részére évi 18 pengő, nyugállományú csendőrlégnység részére pedig évi 12 pengő. A legkisebb előfizetési idő: félév.

Az előfizetési díjat a „Csendőrségi Lapok” 25.342. számú postafelraképként csekkzámlájára kell befizetni.

Címváltozását mindenki maga köteles velünk közölni. Címváltozás bejelentésekor a nevet, rendfokozatot, a régi és az új címet pontosan és jól olvashatóan kell megírni.

Perényi Orosháza. Az előfizetéssel kapcsolatos tudnivalókat megtalálja minden számunkban, a szerkesztői üzenetek elején. A postautalványon küldött 5 pengőt kivételesen elfogadtuk és 1944 február 1-től június 30-ig terjedő időre előfizetési díjként előjegyeztük. A lapot címére megindítottuk.

B. J. prb. eső, Kaposvár. Pf. 36. A Csendőrségi Szolgálati Utasítás jelenleg nem kapható. Ha ismét lesz, lapunkban közölni fogjuk.

E. F. prb. csendőr Táplószéle. A Próbaországok tankönyve teljesen kifogyott. Kísérleje meg valamelyik baltársától megszerezni.

Sz. II. prb. csendőr Ungvár. Előbbi üzenetünkben megtalálja a választ.

Csendőr lexikon. Türelmet kérünk, a rendeléseket a beérkezések sorrendjében intézzük el. Rövidesen mindenki megkapja, aki régebben megrendelte. Az új rendeléseket a régi elintézés után küldjük.

N. I. VII. prb. csendőr szkv. Várpalota. Olvassa el mai számunkban B. J. prb. eső. Kaposvár. Pf. 36. jelű üzenetünket.

1910. A kért címre Budapest, J. Országház-u. 30. Belügyminisztérium.

320. pont. 1. A levelében leírt esetben a járőr — a Szut. 320. pontja 3. alpontja alapján — saját kezdeményezésből is szabadon bocsáthatja az általa elfogottat, mert meggyőződött arról, hogy további őrizetbentartására ok nincsen. Megjegyezzük azonban, hogy a járőrnek a házalat csak akkor kellett volna elfognia, ha már kétségtelenül megállapította, hogy a házalási engedély nincs nála. A későbbre időt kellett volna hagynia, vagy ha ez az illető gyanús volta miatt, aggályosnak látszott, a járőrnek, ott helyben élnie kellett volna a Szut. 318. pontjában biztosított átvizsgálási joggal. 2. A Szut. 320. pont utolsó

MINERVA
IRODALMI ÉS NYOMDAI MŰINTÉZET R. T., KOLOZ VÁR
Igazgatóság és üzemi: Brassai-tér 7. Telefonszám: 18-87. Képv- és papírkiosztó: Mátyás király-tér 8. Telefonszám: 15-98.
AZ ERDÉLYI MAGYAR EGYHÁZAK KÖNYVKIADÓ- ÉS NYOMDAVÁLLATA
Könyvtudomány - Könyv- és papírkiosztás - Könyvkiadóvállalat - Könyvtárolás
Cinkográfia - Borítékgyártás - Domborítékgyártás - Üzletkönyvgyártás
Vonalzószem - Lapkiadóállás - Bélyeggyártás
Rövid festmények, metszetek, művész reprodukciók

ZONGORÁK Pianinók

vétele, eladása, csere.

Részletek is.

REISSMANN IMRÉNÉ

Budapest, Rákóczi-út 55. szám.
TELEFON: 187-598 • KERESZTÉNY ORG

előtti bekezdése szerint: „Ha feljelentésre ok nincsen, az elfogás és szabadonbocsátás időpontját és indokait a főszolgabírónak (m. kir. rendőrségi hatóságnak) be kell jelenteni.” A bejelentés tehát ilyen esetben csak az elfogásnál kötelező, előzetesnél csak akkor, ha az ügyben az őrsnek ettől függetlenül is kell feljelentést vagy jelentést szerkesztenie. (L. az említett bekezdés 1. mondatát.)

Alsóváltó. 1. Templomban az Ur asztalához járuló honvédségi és csendőrségi személyeknek az oldalfejvert nem kell letenniük. 2. Tartalékpéldányainkból a hiányzó számokat postára adtuk.

Hadisegély. A kérvényt küldjük el közvetlenül a következő címre: járási hadigondozó tiszt, Tornalja, Főszolgabírói hivatal.

M. I., Kosd. Hacsak a terjesztett hírek nem valósítják meg a becsületsejtés vagy rágalmozás tényálladékát, a feljelentés nem éri el a célját. Legcélszerűbb, ha kerítést emel az ajtó és az ablakok elé, ha kerítés még nem választaná el a közös udvart. Ha azután a szomszédot a kerítésen belül ismét rajtakapná a hallgatóságon, magánlakásért miatt feljelentheti.

Hízlalás. Levelében ügyét egyoldalúan állította be. Őrse termelő alakulat, amely sertésakarmány-szükségletére még 10 q-s vásárlási engedélyt is kapott, azt azonban mint feleslegesét, visszaterjesztette. Őrse tehát — és ezzel együtt Őn is — ellátott. Őnek joga volt ahhoz, hogy az őrs részére biztosított lakarmányból a megillető hányadot saját hízlalására kikérje, ez esetben tehát nem hivatkozhat arra, hogy a közellátástól semmiféle erőszakarmányt nem kapott. Ha az említett hányadot nem kérte, úgy az őrs által hízlalt sertésekből fogja megkapni az Őnt megillető termékeket. Ezzel egyúttal megdől az az állítás is, hogy 5 fő részére hízlalt 2 sertést. Mivel Őn ellátott és családtagjainak száma 3, így 3 fő (ha bizonyíthatóan van ellátatlan alkalmazottja, úgy legjobb esetben 4 fő) részére akar 2 sertést hízlalni. Őnek, mint csendőrnek, kell legjobban tudnia, hogy ehhez nincs joga. Amennyiben másként áll a helyzet, indokairól jelentést tehetett volna, de a kiadott parancsot nem tagadhatja meg. Eljárása helytelen volt.

Lisztigénylés. Az átvonulók részére felhasznált lisztet a „különbözeti készlet”-ből kell fedezni. Ott, ahol — az átvonulók igazolhatóan nagy száma miatt — a „különbözeti készlet” erre nem bizonyulna elegendőnek, a kerületi parancsnokság engedélyével — kevesebb mozgalmi közigazdálkodás rovására — a rendszeresített létszámon felüli lisztellátomány is igényelhető. (L. az 537.450/XX. — 1943. sz. B. M. rendelet 8. pontját, 28/1943. sz. Cs. K.) Megfelelő előgondoskodás mellett tehát elképzelhetetlen olyan eshetőség, hogy a kiutalt liszt ne fedezné a szükségletet. Természetesen ehhez az szükséges, hogy a közigazdálkodás vezetésére hivatottak alaposan ismerjék is az erre vonatkozó rendelkezéseket. Leveléből látjuk, hogy nincs kellőképpen tájékozódva. Forgassa csak át azokat a rendeleteket! Olyan átvonulók részére, aki csak ebédelt az őrsön, az egész napi lisztellátományt felszámítani — mikor kétségtelen, hogy ezt nem fogyasztotta el — a köz elleni visszaélést jelentene. Az átvonulók szükséglete a fenti

Csendőrségi nyomtatványok és felszerelési cikkek nagyraktára!

PALLADIS
R. T.

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 130. I. EM.
Távbeszélő: 120-013. (A Hősök-teret közelében)

Egyenruházati cikkek

SZABÓ LÁSZLÓ-nál
BUDAPEST, IX., MESTER-Ú. 38. Pontos postal kiszolgálás.

Brunhuber

MAGYAR PAPIR ÉS ÍRÓSZERSZÁLLÍTÁSI VÁLLALAT

SCHULER ISTVÁN ÉS FIAI
BUDAPEST, V., SZALAY-UTCA 3. SZÁM.

TELEFON: 12-43-98 ÉS 12-98-76.

rendelettel biztosítást nyert, tehát annak a közzéadalkodás-vezetőnek, aki ismeri a rendelkezéseket és azok szerint jár el, ilyen „előintézésre” sohasem lesz szüksége.

Hadiárva. Ha a hadikölcsönkötvény sorsa csak attól függ, hogy igazolni tudja-e az öröklés tényét, azon könnyű segíteni. Szerezze be az öröklődési ügyben hozott bírósági végzés másolatát és azt küldje meg a P. K.-nak.

Nyirbátor. Kérélmét azért utasították el, mert azok, akik a Délvidék visszaszerzésével kapcsolatban hadműveletekben résztvettek, a Tűzkereszt II. fokozatát csak abban az esetben kaphatják meg, ha megsebesültek, sérültté váltak, vagy ott szerzett betegségük folytán hadirokkantá lettek. (L. az 1942. évi 5. sz. Cs. K.-ben megjelent Alapszabályok 6. §. 2. pontját). A Tűzkereszt III. fokozatát azonban Ön is megkaphatja, ha majd az igényjogosultság alapján megszabott szolgálati időtartamot a hadműveletek lezárása után kihirdetik és ennek az előfeltételnek megfelel.

Kék Duna. 1. A hiányzó példányokat megküldöttük. 2. Határozott választ csak az eset minden részletének ismeretében adhatnánk, így csak azt tanácsoljuk: biztosabb, ha apósjeleltje a rehabilitációt kéri. A büntetőfeleletet hátrányos jogkövetkezményeinek megszüntetéséről szóló 1940. évi XXXVII. t.c. végrehajtását szabályozó 13.000/1941. sz. I. M. rendelet (megjelent az 1940. évi 10. sz. H. K. Szab. rend.-ben) az eljárásra részletes útmutatást ad. Egyébként utalunk 1943. május 15-i számunk 317. oldalán közölt „Tá-rika, 1912” jelűgés üzenetünkre.

Erdős Kárpátok. Írja meg azt is, hogy a címekre miért van szüksége, mert kellőképpen nem indokolt esetben címek után nem kuthatunk.

B. Gy., Kecskemét. 1. Az alábbiak címét sikerült megállapítanunk: volt osztályparancsnoka jelenleg ezredes, Központi Átvételi Bizottság, Budapest, Hadik-laktanya; volt vmk.-parancsnoka szintén ezredes, táb. t. osz. pk. Orsházán; a volt vmk.-parancsnoka helyettese alezredes és beosztása: lovagló- és hajótanárképző iskola, Órkény-tábor; a volt osztálysegédtsízt jelenleg őrnagy, Szabadkán, a 2. hv. útegénél. 2. A Magyar Vöröskereszt dísz-émlékjelvénye csak bizonyos érdemekért, adományozás útján szerzhető meg.

Reménység. Sokszor fontosabb indokokkal alátámasztott áthelyezési kérelmeket is elutasítanak, ha a szolgálat érdeke így követeli. Azért megpróbálhatja a kérelmezését, hátha sikerül. Azzal azonban tisztában kell lennie, hogy az áthelyezés lehetőségével akkor is számolniuk kell, ha felesleges helyhez köthet állást vállal, mert adódhat olyan helyzet, mikor erre nem lehetnek tekintettel.

Nyikó. A 8040/1941. M. E. számú rendeletben előírt zsírmennyiségek minden köz-, vagy magánfogyasztásra levágott sertés után be kell szolgáltatni, vagyis abban az esetben is, ha a sertést 80, illetve 100 kg-on alul vágják le, valamint kényszervágás esetében is. Rendkívül indokolt esetben, ha a levágott sertés alacsony súlya, továbbá a sertéstulajdonos anyagi helyzete és családtagjainak nagy számára ezt méltányolást érdemlően indokolja, a községi előjárás javaslata alapján, de csak a 8040/1941. M. E. számú rendelet hatálya alól, az illetékes m. kir. Közellátási Felügyelet felmentést adhat. (L. valamennyi községi előjárásnak 1943. augusztus 25-én kiadott 364.600/1943.-XV. K. M. sz. rendeletét. A 362.124/1943.

K. M. számú rendelet szerint olyan esetekben, amikor a levágásra kerülő sertésből kitermelhető zsírmennyiség csekély volta miatt a szobanforgó többletbeszolgáltatás a háztartás tagjainak zsirellátását veszélyeztetné, a többletbeszolgáltatás előírásától — szükség esetén a községi közellátási bizottság meghallgatása alapján — részben vagy egészen eltekinthetnek. Fenti rendelkezések alapján kérheti a beszolgáltatás elengedését, azonban hiteltérdelemmel igazolni kell, hogy valóban csak a feltüntetett fehérszínű sertésből, továbbá, hogy a levágás alkalmával hány kg-os volt a sertés. Ha eleség hiánya miatt kellett a sertést levágni, akkor a vágási engedély kérésakor célszerű lett volna a sertést a hatósági mérleglen vágás előtt vagy után lemérteni s a községi előjárásigótt akkor egy bárcát kérni, mellyel most igazolná, hogy milyen súlyú volt a sertése. Kérélmét a területileg illetékes közellátási felügyeletséghez kell beadnia.

Galánta. 1. 20 kg-on felüli, 80 kg-nál nem nehezebb elősértést — tenyészsertést pedig 80 kg-ot meghaladó súlyban is — az alábbiak vásárolhatnak: a) gazdakönyvvvel ellátott gazdálkodók, b) gazdakönyvvvel el nem látott olyan személyek, akiknek „szüldővásárlási igazolvány”-uk van. A kérvényt a m. kir. közellátási kormánybiztos úrnak kell benyújtani, előzőleg azonban a községi előjárásigótt záraközlöttni kell, hogy az illető gazdakönyvvvel ellátva nincs és lakása udvarán sertés tartására, illetve hizlalására jogosult. 2. A községi előjárásigótt sertésvágási engedélyt csak annak adhat, aki a vágástól számított egy évre a háztartásához tartozó egy éven felüli személyek zsiřejogysultságáról lemondott. Az ilyen háztartáshoz tartozó minden négy, 1 éven felüli személy után 1—1 sertésre kell vágási engedélyt kiadni. Ha az említett személyek száma négynél kevesebb, a vágási engedélyt 1 sertésre ki lehet adni, de az engedélyes a 4 kg-on felül annyiszor 2 kg-mal többet köteles beszolgáltatni, ahánnyal az említett személyek száma négynél kevesebb. Ha az említett személyek száma négynél több, de négyvel maradék nélkül nem osztható, a fennmaradó személyek után is fenti feltétellel kell további 1 sertésre vágási engedélyt adni. Fentiekre vonatkozóan az őrsön lévő Közellátási Rendeletek Gyűjteményének 29/1 és 29/2. mellékletei részletes tájékoztatást adnak. 3. Olvassa el a Közellátási Rendeletek Gyűjteményének 14/23a. sorszám alatt megjelent 129.600/1943. K. M. számú rendeletét. Mivel a gazdasági külső események konvenciója, illetve annak kifizetése külön munkavállalási szerződésen alapszik, továbbá, mert a konvenció rendszerint negyedévenként kerül kimérésre, addig a gabona szárad és porlik, a cseléd részére pedig a fejadagot levonás nélkül kell kimérni, a konvenció-szükségletre a fejadag szerint megállapított mennyiség 5%-al van felemelve. Mivel fejenként 1944. március hó 31. napjáig legfeljebb 60 kg kenyérgabonát örölthet meg a gazdasági cseléd, így a gabona egész évi kiszabotának kimérése nem indokolt. Ha időközben a szerződési viszony megszűnik, akkor a már előre kiadott gabonát ügyis vissza kell szolgáltatni a gazdálkodónak, ez esetben pedig a községi előjárásigótt tartozik az illető kenyérgabonával ellátni mindaddig, míg újból munkát nem vállal.

1943. 1. A kórházban levő nőtlen legénységétől, távollétük idejére, a közellátás állandó kiadásaihoz való hozzájárulás céljaira az étkezési pénz 20%-át le kell vonni. (L. Cs.—20. Határozványok helyesbített 123. pontját.) 2. A kérdés azon fordul meg, hogy a nő csendőr rendes, vagy csak rendkívül tagja-e a közzéadalkodásnak. Ha nem fizetett

be alapított, rendkívül tagnak számít s mint ilyen, a Cs.—20. Határozványok 26/a. pontja értelmében 20%-kal felemelt napibetéteket kell fizetnie. 3. Az 1. pontban tulajdonképpen már erre is válaszoltunk. Nőknek nincsenek kötelezve a közellátásban részvételre, tőlük tehát a 20%-ot nem kell levonni. 4. Aki a rokkant koldustól járattal helyen a mankóit elveszi, magánosok elleni erőszakot és lopást, illetőleg ha cselekménye véghezvitelénél erőszakot vagy fenyegetést is használ: rablást követ el. 5. A Szut. 437. pontjának 1. és 2. alpontja ugyanennek a pontnak a) — g) alpontjaiban felsorolt esetekre vonatkozik. Ez különben világosan kitűnik az utasításnak az említett 1. és 2. pontjaiból bevezető szavaiból is („Az itt felsorolt esetekben...”).

B. 21. A Cs.—20. Határozványok 1. sz. mintája a közzéadalkodási könyv rovatait pontosan meghatározza. A minta ugyan nem ad példát arra, hogy a „Maradvány”-rovatot ki kell-e tölteni akkor, ha kiadás nincs, csak bevétel, de a könyvvitel általános szabályai a rovatok kitöltését minden esetben előírják. A „Maradvány”-rovatot már csak azért is mindig ki kell tölteni, mert a számadás így áttekinthetőbbé válik.

Érdeklődő. A nőülési szabályzat a nő életkora tekintetében nem ír elő korlátozást, mint ahogy sok egyéb, a szabályzatban nem említett szempontból is a csendőr belátásától függ, milyen életfarsat választ. Bár a levelében említett körülmények önmagukban nem akadályai annak, hogy a nőülési engedélyt kiadják, kérdés mégis: mit állapít meg majd a kivizsgálás? De ettől függetlenül is azt mondhatjuk: válasszon szerencsésebb adótságot közt élő, fiatalabb nőt, mert az ilyen inkább bele tud illeszkedni az Ön életébe.

F. B. Az Erdélyi Emléktermet — az Alapszabályok 2. §-a szerint — csak azok kaphatják meg, akik 1940 július 2-á és 1940 szeptember 30-á közötti időben legalább 28 napon át tényleges katonai vagy csendőrségi szolgálatot teljesítettek. (L. az 1941. évi 20. sz. Cs. K.-ben megjelent rendeletet.) Ön tehát az emlékéremre nem szerzett jogosultságot, mert tényleges szolgálatra 1940 szeptember 20-án vonult be s így szolgálatából az említett időre csak 10 nap esik.

B. L., Maksa. A kéredezett címe: Budapest, XII., Királyhágó-út 5. II. em. 4.

Aggodalom. Kérélmét természetesen előterjesztheji. A B. M. úrnak (XX. osztály) címezve a nyilvántartó osztálygh-nál kell beadnia. A kérvényhez azokat az okmányokat kell csatolnia, amelyeket az 1938. évi 8. sz. Cs. K.-ben közzétett 142.344/VI.—b.—1937. sz. B. M. körrendelet előír. A rendeletet megnézheti az ottani csendőrsősnél.

Havas fényves. A 178.900/VI.—b.—1942. sz. B. M. körrendelet (L. 24/1942. sz. Cs. K.) helyes magyarázata szerint: ha egy közzéadalkodási tag megnősül és kilép a közzéadalkodásból, a zsiirmennyiség megfelelő hányada ártérítés ellenében megilleti.

8888. A Csúsz. 93. pontja szerint tisztázatkánál az aláírás alatt a szolgálati állást nem kell feltüntetni s előtte is csak az ideiglenes helyettesítések eseteiben kell azok okát megjelölni. Azt a körülményt tehát, hogy Ön ideiglenesen

kinevezett őrsparancsnok, nem kell kiírnia, mert ez szolgálati állásnak és nem ideiglenes helyettesítésnek számít.

Dr. F. Gy., Kóny. A lap előfizetési ára tiszték részére évi 24 pengő. Tartalékos tiszték is ennyit fizetnek.

Esküvő. Az Öltözeti Táblázatban az egyszerű öltözethez fűzött „Megjegyzések” 6. pontja kimondja, hogy ünnepélyes alkalmakkor, pl. esküvőn, temetéseknél a legénység tollas csendőrkalapot köteles viselni. Ez a rendelkezés a Szut. 200. pont 5. bekezdésén alapszik. Önnek tehát nem volt igaza.

D. F. A csendőrlégénység cukorellátás szempontjából a polgári személyekkel teljesen azonos elbírálás alá esik, a fejadag tehát ugyanaz. Nagyobb mennyiség nem is volna indokolt. Egyébként a honvédség is a polgári fejadagot kapja.

Márvány. A főtiszthelyettesi és tisztviselői állomány-csoport rendszeresítése a csendőrségnél is folyamatban van. A rendeletből mindent részletesen meg fog tudni, addig várjon türelemmel.

B. A. Kászoufelfiz. A volt brassói csendőrkörület irat-tárának csak egy kis részét őrizi a m. kir. csendőrség emlékbizottsága. (Budapest, II., Fő-u. 71.)

KÉZIRATOK, FÉNYKÉPEK.

Muraszombat. Szép gondolatok, jó munka, a közlendők közé helyeztük, egyelőre azonban türelmet kérünk. A B. egyénékről frott cikk ugyancsak jó, de bizalmas parancsba való.

Gyalla. Sorra kerül.

Dél foté. Jó, felhasználjuk, de türelmet kérünk.

K. I. Bükkösd. Érdekes. Rövidebbre fogva közölni fogjuk.

Nagymagyarország. Jó tanulság van benne, köszönjük. Igyekezzünk mielőbb sorát ejteni. A másik még vár egyelőre, mert vannak jobbak is.

M. L. Pécs. Életrevaló, jó gondolatok, kár, hogy nem írt le több, tanulságos szöveget. Felhasználjuk. Két másik kéziratról közelebről szólunk.

Hüvsvölgy. Tompa, részben homályos képek, sokszorosításra kevésbé alkalmasak. Egyiket esetleg felhasználjuk.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

BENEDEK MIHÁLY alezredes.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10
Felelős: Györy Aladár igazgató.

S E N D Ő R S É G I
SORSJEGYET
Kalogay Árpád
sorsjegykészítő és kiadó
Posta, VIII., József-rti 28
Vásárolja.

HUSZÁR PENGÉ

PAPIR, IROSZER

Csendőrségi nyomtatvány,

EGYENRUHÁZATI FELSZERELÉS

szükségletünket szerezzük be

CSERFAI ISTVÁN-tól

BUDAPEST, VI., JÓKAI-UTCA 22. A nyugati p. u.-tól 2 perc

Megbízható óskeresztény cég! • Pontos postal kiszolgálás.

EPEKÖBETEGEK próbálják ki a rég bevált
„SPECOLITH” 2 epekő-teát.

Egy doboz 10. napi adag ára: — — — — — P 3:80 + 005
Megrendelhető a Készítőnél:

ÁRENDÁSSY LÁSZLÓ „Flóra” gyógyszertára,
Pestszentlőrinc, Öllői-út 175. Telefon: 342-340.

BERECZKY ZOLTÁN
egyenruha és úri szabósága,
KOLOZSVÁR, Wesslényi Miklós-u. 29.

Pontos ÓRÁT, arany, ezüst ÉK SZERT
Állandó tárgyakat bízalommal vásárolhatunk
GYENGE ISTVÁN
szakképzett órák és ókszerész, kőműves,
NAGYVÁRAD, Szt. István-út 19. • Szaktanársági díjazott. • A. M. M. Cs. Értéktároló és Készítő.

A legmákosabb láb és hónalj
izzadást meggyógyítja, a bőrt
nem szárítja, sejtymosás teszt. Bőrke-
ményedést és tyukszemét megpuhítja,
fájdalmat megszünteti.
Kapható: Gyógyszertárakban és drogéri-
riákban.

Főleirat: Bp. Rökk Szilárd-u. 20
Telefon: 135-414.

VALÓDI
Schmoll
Pasta
EVEKIG ELÁLL

Magyar Gyártmány
Cipők, csizmák, szijazatok,
nyergesek, tölténytáskák,
pisztolytáskák fényesítésére
és ápolására